Leto V., štev. 168 | Ljubljana, petek, 18. julija 1924 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 2;
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 17. julija.

Danes se je pričel razplet parlamentarne in politične krize katere stanje nujno zahteva odločilne ukrepe. Sredi nerazrešljive situacije je v maju sedanja vladina koalicija prevzela državne posle. V parlamentu je vladal popolni zastoj. Z vstopom radićevskih poslancev v Narodno skupščino se je prevrnilo dotedanje parlamentarno ravnotežje. Postalo je nemogoče sestaviti večino, ako se ni hotelo izročiti odločilno moč v roke Stjepana Radića, ki je že triumfiral, da bo z Dunaja vodil državno ladjo Jugoslavije — na pečine. Radić je ločil oba politična tabora v najostrejšem nasprotstvu. Radikali in samostojni demokrati so odklanjali vsako kombinacijo, ki bi bila odvisna od pomoči in volje dunajskega emigranta, skupine takozvanega ožjega opozicijskega bloka so se v svoji pohlepnosti, da dobijo državno krmilo v svoje roke in ker so po svoji klerikalni in spahovski večini v bistvu separatistične, vezale na Radića ter izključevale vsako sodelovanje z unitaristično fronto. Preostal je končno le en izhod: narodna koalicija kot zastopnica ideje državnega in narodnega edinstva je prevzela vlado. Parlament je bil odgoden in krona je izrekla nado, da bo v času do 20. oktobra morda napetost med obema skupinama popustila ter se bo našla možnost, da se vladina koalicija razširi in v parlamentu ustvari delovna večina. To pričakovanje se je opiralo na predpostavko, da se v tem času razčisti razmerje Radićeve stranke napram državi, odnosno odnošaji opozicijskega bloka napram Radiću.

Odgoditev parlamenta pa ni prinesla pričakovanega pomirjenja. Nasprotstva med obema taboroma so se še bolj poostrila. Opozicijski blok je pričel z besno kampanjo proti narodni koaliciji. Njegovi separatistični elementi, predvsem klerikalci so usmerili ost te kampanje tudi naravnost proti državi. Radićeva stranka je pokazala, da je njen prihod v Beograd bil le taktična poteza, ki bi naj bila omogočila rušiti «sovražnika» — enotno državo — v njegovi lastni trdnjavi. Radić je odšel v Moskvo ter se z boljševiki postavil v eno fronto. Pod pritiskom separatističnih klerikalnih elementov je opozicijski blok še ostrejše poudaril, da izključuje tudi za bodočnost vsako sodelovanje z narodno koalicijo in se ni odmaknil od zavezništva z Radićem.

Vlada je bila od prvega dne v težavnem položaju. Stoječ v neprestanem bobnajočem ognju najljutejših napadov s strani opozicije, ki se sklicuje, da ima z Radićevo pomočjo večino parlamenta za seboj in ki, boječ se sodbe naroda, z vsemi sredstvi brani življenje sedanje Narodne skupščine, se vlada ni mogla z nemoteno energijo posvetiti urejevanju naših notranjih prilik. Polagoma je postala situacija neznosna in spošno prepričanje, da je vsako nadaljno odlašanje definitivne odločitve škodljivo za narod in državo, je končno vlado prisililo, da predloži kroni svoje mišljenje o izhodu iz težke politično - parlamentarne krize. Ta edini izhod je apel na narod.

Tako je ministski predsednik Pašić danes kralju predložil razpust parlamenta.

Ustavna dolžnost krone je sedaj, da ta predlog vsestransko preizkusi in da se v direktnem razgovoru z voditelji strank osebno prepriča o njegovi neobhodnosti. Kralj je v svojem strogo ustavnem naziranju takoj pristopil tem razgovorom. Pred končno odločitvijo še enkrat poskuša, ali se morda vendar da sestaviti večina, ki bi na temelju ustave prevzela dolžnosti, da omogoči in zasigura redno delovanje sedanje Narodne skupščine.

Kakor v maju, tako je seveda tudi tokrat predpostavka, da parlamentarno delo ne more in ne sme biti odvisno od Radića in njegove politike. Z drugimi besedami: treba je, da se najde med obema velikima parlamentarnima grupama — narodno koalicijo in opozicijskim blokom — kompromis, da postane Narodna skupščina pri življenju.

Tak kompromis bi mogel obstojati le v tem, da se opozicija, odnosno grupe, ki bi hotele sodelovati v vladi, jasno odrečejo svoje dosedanje politike v najkardinalnejših njenih točkah. Prelom z Radićem in z avtonomistično fraso je predpogoj. Edino klerikalna stranka je nemoralična dovolj, da prekolne, kar je do danes delala in trdila ter kot svetinjo povzdigovala. Res se tudi klerikalci z vso vsiljivostjo ponujajo ter so pripravljeni požreti vse pogoje, samo da bi ne prišlo do razpusta. Toda zveza z njimi je že z moralničnega stališča nemogoča in s stališča narodne koalicije izključena.

Opozicija je danes silno razočarana. Pričakovala je, da bo otvorjena kriza vlade, a bila je otvorjena kriza parlamenta. Posamezni voditelji strank ne prihajajo h kralju po portfelj ministrskega predsednika, temveč imajo le čisto in bistro povedati, ali hočejo z iskrenim priznanjem ustvarjenega državnopravnega stanja in z odločno odklonitvijo vseh prevratnih projektov pomagati, da se zopet zavrti parlamentarno kolo.

Dogodki najbližjih ur bodo pokazali, ali je mogoče spraviti naše zakonodavce iz goščavja fraze in prepira k treznemu, koristnemu delu.

Narod je pa pripravljen, da izreče svojo sodbo.

Otvoritev parlamentarne krize

PAŠIĆ JE VČERAJ PREDLOŽIL KRALJU RAZPUST PARLAMENTA. — KONZULTACIJE V DVORU. — ZNAČAJ SEDANJE KRIZE. —

Beograd, 17. julija. p. Z današnjim dnem se je pričel formalni razplet krize. Ob 10.35 je kralj sprejel v enourni avdijenci min. predsednika Pašića, ki se je v 11.40 vrnil v predsedništvo vlade, kjer je bil zbran ministrski svet.

Pred ministrskim predsedništvom in pred dvorom je bila zbrana velika množica ljudi, ki so s tem večjo nestrpnostjo pričakovali poročil, ker je opozicija zjutraj razširila vest, da bo Pašić podal ostavko, kar je opozicijski blok s sigurnostjo pričakoval. Tem večje je bilo njegovo razočaranje, ko se je razvedelo, da vlada ni podala demisije. Min. predsednik je kralju predložil razpust parlamenta in razpis novih volitev.

S tem je jasno obeležen značaj sedanje krize, ki ni kriza vlade temveč kriza parlamenta.

Po povratku g. Pašića se je vršila daljša seja min. sveta, na kateri je min. predsednik poročal o svoji avdijenci.

Popoldne je kralj sprejel ministra zunanjih zadev dr. Ninčića, ki mu je poročal o praški konferenci in o svoji dunajski misiji. Pri tej priložnosti je prišlo tudi do razgovora o celokupni politični situaciji.

Ob 3, popoldne je imel Pašić daljšo konferenco s predsednikom narodne skupščine g. Jovanovićem, ki je bil nato ob 16.15 pozvan v dvor. Avdijenca Ljube Jovanovića je trajala dve uri. Še med avdijenco je bil pozvan h kralju predsednik radikalskega kluba g. Gjuričić, ki je ostal na dvoru do 18.30.

Po svoji avdijenci je obiskal Ljuba Jovanović min. predsednika Pašića, pri katerem so se nahajali tudi ministri Pribičević, Srskić in Trifunović. Pozneje je prišel tudi g. Gjuričić. V razgovoru je bila ugotovljena popolna enodušnost v pogledih.

Jutri bo kralj nadaljeval konzultiranje strankinih voditeljev. Za pol 11. je pozvan v dvor g. Ljuba Davidović, nakar bo poklican dr. Korošec.

Splošno se smatra, da bodo konzultacije še tekom jutrišnjega dneva zaključene in da se bo kralj v soboto zvečer že vrnil na Bled.

Beograd, 17. julija. p. O poteku današnjih avdijenc je izvedel Vaš dopisnik sledeče: G. Pašić je kralju obširno razložil poglede vlade na parlamentarno situacijo, povdaril solidarnost narodne koalicije ter je končno predložil vladarju, da se čim preje razpusti Narodna skupščina in razpišejo volitve. Kralj je vzel Pašićeve predloge na znanje ter izjavil, da bo o njih odločil, čim konzultira predstavnike parlamentarnih skupin.

Popoldne je kralj zaslišal predsednika parlamenta g. Jovanovića o tem, ali je mogoče v sedanjem parlamentu sestaviti večino, ki bi brez Radića mogla vršiti redno zakonodajno delo. Ljuba Jovanović je nasvetoval kralju, da v to svrho pokliče šefe parlamentarnih skupin in se v razgovoru z njimi uveri, ali je taka večina mogoča. Treba je storiti vse poskuse, da se omogoči redno parlamentarno delo. G. Jovanović je pri tej priliki povdaril, da so vse vesti o sporih med njim in g. Pašićem neistinite.

Predsednik radikalskega kluba Marko Gjuričić je kralju izjavil, da je celokupni radikalni klub solidaren z min. predsednikom Pašićem in da je mišljenje, da sedanja Narodna skupščina ni sposobna za delo, temveč da je treba apelirati na narod. Po njegovem mnenju sta mogoča le dva izhoda iz sedanje situacije ali volilna vlada narodne koalicije ali pa volilna vlada opozicijskega bloka.

Član vlade je izjavil Vašemu dopisniku: Mi nismo podali demisije, temveč smo kroni po svoji dolžnosti predložili svoje mišljenje, da je treba razpisati volitve. Ako vladar to naše mišljenje odobri, bo naša vlada v najkrajšem času izposlovala ukaz o razpustu parlamenta in razpisu volitev. Ako se krona odloči za drugo rešitev, potem bodemo takoj izvajali konsekvence.

Konsternirana opozicija

OPOZICIJSKI BLOK SI JE STVAR PREDSTAVLJAL DRUGAČE. — KLERIKALCI PRIPRAVLJENI PROKLETI AVTONOMIJO IN PRIZNATI VIDOVDANSKO USTAVO. — SAMO V VLADO JIH JE TREBA PUSTITI.

Beograd, 17. julija. p. Na včerajšnji seji so sklenili klerikalci, da so pripravljeni za vsako ceno brezpogojno stopiti v koalicijsko vlado z radikali pod predsedstvom g. Ljube Jovanovića. Klerikalci so pripravljeni, da požrejo vse pogoje, samo da preprečijo razpust narodne skupščine in volitve. Pripravljeni so odstopiti od svojega avtonomističnega programa in pristati na popolno provedbo vidovdanske ustave, ker so zlasti klerikalci iz mariborske oblasti popolnoma zadovoljni z organizacijo te oblasti. Pravijo, da je fait accompli, s katerim je treba od sedaj dalje računati. V opozicijskih krogih se z veliko nervoznostjo opazuje taktični preobrat Koroščeve grupe.

Beograd, 17. julija. r. Dopisnik «Novosti» se je razgovarjal z načelnikom klerikalnega kluba dr. Koroščem, ki je izjavil, da smatra, da je položaj «dosti povoljen» v pravcu načrta ožjega opozicijskega bloka. Dr. Korošec je povedal še to, da mu je popoldne rekel neki minister, da vlada vobče ne poda ostavke v slučaju, da ne dobi volilnega mandata, ampak da namerava vzdržati dosedanje stanje do 20. oktobra. Izvedla bi se samo že prej nameravana rekonstrukcija kabineta.

V razgovoru, ki ga je imel dopisnik z g. Davidovićem, je poslednji izjavil, da je «precej začuden nad takim razvojem krize», namreč da vlada, ki še ni podala formalno demisijo, že smatra kot da je v ostavki in da se vrše konzultovanja.

Z večernim brzavlakom so odpotovali v Zagreb člani glavnega odbora Davidovićeve stranke dr. Ivan Ribar, dr. Angjelionvić in dr. Ilija Šumenković na poseben poziv zagrebške davidovićevske organizacije in vodstva HRSS.

Za jutri sta naznanila svoj prihod v Beograd dr. Maček in dr. Spaho.

NESRAMNE KLERIKALNE LAŽI.

Beograd, 17. julija, p. Klerikalci so širili danes vesti, da samostojni demokrati v Sloveniji agitirajo na lepakih: «Kdor ni za Žerjava, ta je proti kralju!» Današnja «Reč» službeno demantira te vesti, kot popolnoma lažnjive.

SOLIDARNOST NARODNE KOALICIJE.

Beogad, 17. julija, r. Nocoj je vzbudilo mnogo pozornosti sporočilo opozicijskih zemljoradniških «Novosti», ki odkrito priznavajo, da so se vesti, kakor da bi Ljuba Jovanović poskušal sestaviti koncentracijsko vlado, izkazale za izmišljene.

V Beograd je prispelo mnogo radikalnih poslancev, ki zahtevajo, da se skliče posebna seja kluba, na kateri naj bi se manifestirala popolna enodušnost v odobravanju politike g. Pašića. Iz notranjosti pošiljajo radikalske organizacije resolucije za očuvanje narodne koalicije.

Samostalni demokratski klub so je znova izrekel za solidarnost narodne koalicije ter v polnem obsegu odobril politiko svojih članov v kabinetu.

Od opozicije razširjene vesti o nesoglasjih med Pašićem in Pribičevićem so proste izmišljotine.

BOLJŠEVIŠKO ODLIKOVANJE RADIĆA.

Moskva, 17. julija. a. *Listi javljajo, da je ob priliki poseta vojaške akademije v Moskvi bil podeljen Radiću časten naslov pionirja t. pionirskega polka rdeče armade.*

MASARYKOV OBISK V BEOGRADU.

Praga, 17. julija. j. Kakor poroča oficiozna «Prager Presse», namerava predsednik Masaryk posetiti v jeseni Beograd.

POLITIČNE KONFERENCE V KARLOVIH VARIH.

Karlove Vari, 17. julija. j. Karlove Vari bodo, kakor vse kaže, letos središče češkoslovaške politike. V kratkem pride v to kopališče predsednik Masaryk, kasneje pa tudi več ministrov. Da ti politiki ne pridejo semkaj samo na oddih, je razvidno tudi iz tega, da pride v Karlove Vari tudi socialnodemokratski minister Bechyne, ki se že več mesecev leči v Italiji.

DE VALERA NA SVOBODI.

Dublin, 17. julija. a. De Valera, ki je bil aretiran 15. avgusta lanskega leta; je bil po nalogu vlade svobodne države Irske izpuščen na svobodo.

Težkoče na londonski konferenci

STVARNA NESOGLASJA MED ANGLIJO IN FRANCIJO. — DELO V ODSEKIH. — PESIMIZEM V FRANCOSKIH LISTIH.

London, 17. julija. j. Z angleške strani so danes izjavili, da so politični krogi v Angliji zadovoljni z uspehi, ki so jih včeraj dosegli pododseki ter da je vsled tega pričakovati ugodnega izida konference. Jutri se prejkone sestane plenarna seja konference, da zavzame svoje stališče k predlogom in poročilom pododsekov.

Drugi odsek, ki se bavi z gospodarskimi sankcijami Nemčije, ni imel danes seje, ker so francoski delegati izjavili, da morejo šele danes izgotoviti veliko spomenico s predlogi, v kakšnem vrstnem redu naj bi se ukinile gospodarske sankcije v Poruhrju.

Na včerajšnji seji tega odseka, ki je trajala le eno uro, je prišlo kljub korektnemu tonu do stvarnega nesoglasja med angleškimi in francoskimi nazori. Angleži so namreč naglašali, da je mogoče hitro udejstviti Dawesov načrt, izvesti posojilo Nemčiji in da more Nemčija neovirano in gladko sprejeti potrebne zakone le tedaj, ako se francoske gospodarske sankcije v Poruhrju ukinejo istočasno z izvajanjem Dawesovega načrta. Seydoux, ki je obširno govoril o francoskem stališču in o dobri volji svoje vlade do hitre uporabe Dawesovega načrta, ni mogel zagotoviti brezpogojnega pristanka svoje vlade. Rekel je, da Francija kot najbolj oškodovana in najbolj zmagovita država ne more dati premaganeu določnih obljub glede hitre in na izvesten rok vezane ukinitve sankcij. Najprej da se je treba uveriti, ako bo Nemčija pošteno izvedla Dawesov načrt, potem šele morejo zavezniki o tem sklepati, v kakem tempu naj bi se odpravile sankcije. Seydoux, je končno obljubil, da bo danes popoldne stavil podroben predlog o tej stvari. Odsek se sestane jutri dopoldne in bo razpravljal o tem predlogu. Vse kaže, da Francija noče pokazati svojega odpora proti nemoteni uporabi Dawesovega načrta v prvem odseku, kjer imajo Američani važno vlogo, ampak v drugem, v katerega je odposlala Seydouxa, ki naj kaže odpor v vprašanju odprave gospodarskih sankcij v Poruhrju.

Odsek, ki bo razpravljal o delu C pariškega dogovora, bodo tvorili od vsake velesile po en diplomat, jurist, finančnik in izvedenec za vprašanja vojne odškodnine. Na energičen protest ameriškega delegata bodo male države razen tega zastopane v odseku po dveh delegatih. Odsek bo imenoval posebno pravno podkomisijo, ki bo pretresala vprašanje, v koliko gredo določbe Dawesovega načrta preko verzajske mirovne pogodbe in ali je potreben poseben protokol s podpisom Nemčije. Večina delegatov je proti predlogu Macdonalda, naj bi bil generalni agent v reparacijskem vprašanju razsodnik v vprašanju, ali je Nemčija zadostila izvedeniškim predlogom. Belgija je stavila predlog, naj od primera do primera imenuje reparacijska komisija petčlanski odsek, ki ga tvorijo zastopniki Anglije, Francije, Italije, Belgije in Amerike, ki naj bi sestavil primeren parere. Stališče Amerike je, da imajo v načelu izostati vse vojaške sankcije pri gospodarskih načrtih, kakor je Dawesov, in da se ne sme izsiliti njih izvedbo z vojaško silo. Ako Nemčija hote ne bi zadostila svojim obveznostim, naj bi se storili le koraki, ki ne bi ovirali ostalih delov izvedbe Dawesovega načrta.

KOMENTARJI FRANCOSKIH LISTOV.

Pariz, 17. julija, s. Današnji jutranji listi komentirajo kratko in pesimistično dosedanji potek londonske konference. «Matin» zahteva, naj se povrne Herriot s prvim vlakom v Pariz in naj Francija obdrži svoje zastavščine v Poruhrju. «Echo de Paris» piše pod naslovom «Ali nas hoče vreči Anglija v naročje Nemčije?», da namerava londonska konferenca predvsem dovoliti veliko posojilo, da pa ni nobenega govora o vojni odškodnini. Posebna Anglija se ni, kakor se zdi, še nikoli taka malo zanimala za to vprašanje, kakor sedaj. «Gaulois» protestira, da se nemškemu posojilu v zlatih markah hoče dovoliti prva hipoteka in pravi, da je treba v par dneh prekiniti londonsko konferenco, ker bo sicer končala z neuspehom Francije. «Oeuvre» zahteva, da se konferenca bavi z vprašanjem krivde na svetovni-vojni in pravi, da so se izvedenci tako zelo zavzeli za nemško valuto, da skoraj izgleda, kakor da so pozabili na francoski frank.

Resna situacija v Braziliji

KLJUB VLADNIM DEMANTIJEM SE VZDRŽUJEJO VESTI O ŠIRJENJU REVOLUCIJE. — NEZANESLJIVOST ARMADE.

Pariz, 17. julija, a. Matin javlja iz Udide, da so vstaške čete v Maroku silovito napadle španske postojanke v bližini Tetuana in Vadi Lau ter jih obkolile. Tekom zadnjih deset dni so vstaši zajeli 800 Špancev, veliko množino municije in nad 40 strojnic. Nekatera plemena so se podvrgla Abd-el-Krimu. Javlja se tudi, da so Španci zapustili postojanko Vadi Lau. Smatra se, da bodo vstaši kmalu zavzeli tudi Tetuan.

Buenos Aires, 17. julija, s. V brazilski državi Sergipe je izbruhnila revolucija. Uporniki so baje pregnali guvernerja.

New-York, 17. julija, s. Iz Buenos Aires sa prihajajo zopet vesti, da postaja položaj v Braziliji zelo resen. V Rio de Janeiru je polno vojaštva in vladna palača je zastražena. Vlada pošilja neprestano ojačenja v Sao Paolo. Listi pravijo, da so sklenili zaroto višji častniki, ki so skupaj z nekaterim politiki bili v zvezi z izbruhom revolucije v Sao Paolo. Uporu v Sao Paolu slede baje revolucijonarna gibanja v drugih državah Brazilije. Uporniki, ki jih podpirajo razni finančniki, hočejo vreči vlado. Disciplina zveznih čet je zelo popustila.

Zmede v Bolgariji

Sofija, 17. julija. r. Listi javljajo, da so bili zemljoradniški prvaki bivši minister in član višjega strankinega odbora g. Kosta Tomov, Kalča Konzulov, Iv. Kulkanov, bivši sofijski načelnik, te dni kot pripadniki zemljoradniške stranke aretirani. «Utro» javlja, da so 6. t. m. neznane osebe odvedle iz njegovega stanovanja v Dacar-Pasardžiku bivšega žandarmerijskega narednika Todora Uzunova. Okoli 10. ure zjutraj so potniki našli drugi dan na drevesu z nožem ali sekiro odsekano glavo, pod njo pa napis, da se tako zgodi vsakemu izdajalcu domovine, t. j. vsem pristašem Stambolijskega. Oblasti so ugotovile, da je to glava Uzunova.

POVRATEK MINISTRA NINČIĆA.

Beograd, 17. julija, p. Popoldne je bil sprejet v dvoru minister zunanjih zadev dr. Ninčić, ki je danes zjutraj dospel v Beograd. Poročal je kralju o konferenci Male antante v Pragi in o rezultatih svoje misije na Dunaju. G. Ninčić je obljubil predstavnikom tiska, da jih bo te dni sprejel in jim bo dal obširen ekspoze o svojem potovanju.

G. Ninčić je dospel davi ob 7.40. Na postaji so ga sprejeli uradniki ministrstva, italijanski poslanik g. Bodrero in uradniki nekaterih drugih poslaništev.

SAMOMOR FRANCOSKEGA PISATELJA.

Pariz, 17. julija. j. Na železniški progi v bližini Rennesa so našli popolnoma raztrgano truplo znanega pisatelja Leona Claretiea. Preiskava je dognala, da je Claretie najbrže storil samomor. Pisatelj je znan kot avtor mnogih kritičnih in historičnih del in posebno tudi kot novinar. Pred par leti se je ločil od svoje žene, ki se je potem poročila s Caillaux-jem. Pred dvema letoma se je tudi Claretie zopet poročil. Javlja se, da je v pondeljek odšel od doma po precej hudem sporu z ženo in da je zato najbrž izvršil samomor.

Prodal ženo v Ljubljano

Za 50.000 Din.

Beograd, 17. julija. r. Tu živi neki ruski begunec Merežjov s svojo ženo Dusijo. Seznanil se je s trgovcem Milanom Jankovićem. Merežjov je bil svoje dni bančni uradnik v Moskvi. Prijateljstvo med Merežjovom in Jankovićem je postalo intimno, dokler ni nekega dne Merežjov zalotil Jankovića in lepe Dusije v kočljivem položaju. Merežjov je pozval trgovca v drugo sobo, da dobi takojšnjo satisfakcijo. Čez minuto pa sta se obu že vrnila in to prav dobre volje. Nekaj dni kasneje je odpotovala Dusija z Jankovićem v Ljubljano, kjer je imel ta svoje posle. Tam sta ostala do konca prošlega meseca. Nato je Dusija izginila. Janković se je vrnil v Beograd in poiskal Merežjova v njegovem stanovanju, v kralja Milana ulici. Gospodinja mu je pa povedala, da je Merežjov pred mesecem odpotoval po vsej priliki v Sarajevo, kjer je njegova žena. Sedaj se je doznalo sledeče: Merežjov je tistega dne, ko je zalotil prijatelja Jankovića z Dusijo zbaranta! in prodal ženo za 50.000 Din. Trgovec Janković je takoj plačal 30.000 Din, ostanek pa je obljubil dati kasneje. Ker Janković ostalih 20.000 Din ni plačal, je Dusija lepo odšla nazaj k svojemu možu. Sedaj vrši policija preiskavo v tej nečedni aferi.

Sovjetska propaganda na Balkanu

»Pester Lloyd« prinaša pod gornjim naslovom članek, ki je zelo značilen, zlasti z ozirom na vedno drznejše nastopanje komunistov v naši državi. »Pester Lloyd« pravi:

Listi nekaj časa sem pišejo v razni obliki, da se je sovjetska propaganda v poslednjem času vrgla z vso silo na Balkan. Po neuspehih, ki jih je doživela komunistična propaganda v premaganih državah, je ostalo rdeči Moskvi še upanje na nepravičnost mirovnih pogodb, češ, da bo spravila Evropo iz njene buržujske ravnodušnosti. Ko pa je prišla v Angliji na vlado delav stranka in so se tudi volitve v francoski parlament vršile v znamenju miru kljub Versaillesu, so se izgledi za revolucijoniranje srednje in zapadne Evrope zmanjšali. Ne pokazati uspehov, pomenja za Moskvo izgubiti eksistenčno pravico. In tako je prišla sovjetska propaganda na Balkan.

S tem ni rečeno, da sovjeti niso bili že doslej agilni na Balkanu. Toda propaganda na tem polotoku se je v času dvignjene samozavesti tretje internacijonale vršila tako mimogrede; zakaj v Moskvi so smatrali, da je Balkan dovolj neumen, da bo tudi brez posebnega obdelavanja podlegel rdeči sugestiji, ki naj bi osvobodila svet. Vendar so se vračunali. Komunistične stranke v Jugoslaviji, Bolgariji, Rumuniji in Poljski, ki so pred par leti naravnost cvetele, so začele propadati, ker jih oblastva preganjajo. Kljub temu ni opustila Moskva v teh deželah vseh upov in se sedaj opira na često žalostne notranje razmere v balkanskih državah. Tlačenje na Bolgarskem, stalna vladna kriza v Jugoslaviji s hrvatsko opozicijo proti vidovdanski ustavi in makedonskim vprašanjem v ozadju, latentna državnofinančna kriza v Rumuniji ter vprašanje Besarabije. Dobrudže in narodnih manjšin, to je kalna voda, v kateri upajo sovjeti še nekoliko ribariti.

To so deloma dejstva, o katerih piše zadnje mesece svetovno časopisje. Vse ostalo pa si često nasprotuje. Podlago, na katero stavljajo listi svoje domneve, je potovanje Stjepana Radića v Moskvo, razun tega pa zopetna živahna akcija bolgarskih komunistov, ki jo potrjujejo tudi v Sofiji. Toda kaj je iskal Radić v Moskvi, o tem so mnenja še zelo različna in nihče ne vé natančno pravih vzrokov za Radićevo bivanje v Rusiji. Dejstvo je, da je bila pred dobrima dvema tednoma socijalno - demokratska stranka na Bolgarskem razpuščena na temelju preiskave, pri kateri se je dognalo, da je v ozki zvezi s komunisti. Bolgarski komunisti so se skušali vriniti tudi v meščanske stranke, da bi sejali razdor. Sestavili so borbne čete, ki naj bi kmetsko prebivalstvo terorizirale, češ, da to delajo roparske tolpe. Londonska «Morningpost» je vedela povedati, da je prišel Rykov za svojega tajinstvenega bivanja v Italiji v palačo Chigi in prosil italijansko vlado, naj bi posredovala, da prizna Bolgarija rusko sovjetsko vlado. Bolgarsko časopisje je na to odgovorilo, da taka politika Moskve ne bi bila preveč razumljiva spričo današnje bolgarske vlade, ki je sovražna boljševikom.

Gotovo pa imajo danes sovjeti večjo skrbi kot pa priznanje po Bolgarski. Menda se ne motimo, ako mislimo, da špekulirajo Rusi veliko bolj na Makedonce. Ti pastorki evropskega «reda» so izgubili zadnji up na izpremembo svojega položaja po sklenitvi jugoslovensko - italijanske prijateljske pogodbe, platonične ljubezni novega režima na Bolgarskem, ki hoče imeti mir, in po Radićevih ciljih, da bi prišel s svojo stranko v jugoslovensko vladno koalicijo. Sedaj hoče Moskva uveriti Todora Aleksandrova, da more pomagati Makedoncem le pridružitev k boljševiški svetovni revoluciji. Vse kaže, da pošiljajo sovjeti Makedoncem orožje preko Črnega morja in po Donavi iz Odese in «okolice Dunaja».

*

Tako «Pester Lloyd», ki gleda sicer na balkanske, zlasti na naše jugoslovenske razmere skozi svoja madžarska očala, katerega zunanjepolitične informacije so pa ponavadi precej točne. Njegova izvajanja se v glavnem strinjajo s poročili, ki jih je prineslo «Jutro» in drugi naši listi. Ima pa «Pester Lloyd» prav tudi v tem, da klub vsem naporom s komunistično revolucijo ne bo nič ne v Jugoslaviji, ne drugod na Balkanu in v ostali Evropi.

Preiskava o Matteottijevem umoru

Rim, 17. julija.

V preiskavi o umoru poslanca Matteottija menda vendar prihaja do odločilne faze. Kakor javlja «Giornale d' Italia» so se vsi osumljenci že skoro popolnoma udali, edino Dumin se še kaže zelo renitentnega. Te dni pa je socijalistični poslanec Modigliani podal preiskovalnemu sodniku podatke, po katerih bo mogoče preiskavo v kratkem zaključiti. Doznalo se je namreč za nekega disidentskega fašista, kateremu je osumljenec Volpi natančno povedal ves dogodek. Ta disidentski fašist je bil poklican v Rim in je tekom današnjega dneva povedal preiskovalnemu sodniku, kar je vedel. Na podlagi teh podatkov bo mogoče preiskavo v kratkem zaključiti.

Zaslišana je bila tudi ponovno vdova poslanca Matteottija, ki je dokazala z obleko, ki jo je prinesla s seboj, da so ulače, ki so jih našli v Duminijevem kovčegu vse okrvavljene in raztrgane, bile res Matteottijeve. Tudi to bo olajšalo nadaljno preiskavo.

*

Glavno novinarsko društvo «Associazione Italiana della Stampa» je imelo včeraj izredni občni zbor, katerega se je udeležilo veliko število poklicnih novinarjev. Zbor je izjavil, da popolnoma odobrava stališče predsednika poslanca generala Bencivenge, ki se je odločno izjavil proti vladnemu odloku o omejitvi tiskovne svobode. Zbor je pozval tudi zastopnike društva v federaciji italijanskih novinarskih društev, da zavzamejo enako stališče kot ga je zavzel občni zbor.

Fašistovska milica

Rim, 16. julija.

Med glavnimi pogoji za vzpostavitev normalnih razmer v državi navajajo opozicijske stranke v rimskem parlamentu tudi popolno odpravljenje fašistovske milice. Mussolini se je tej zahtevi sicer odločno upri in izjavil, da v tem pogledu ostane intransigenten, toda podal se je vendarle toliko, da fašistovska milica priseže kralju in se vokviri v redno vojsko. Prisega milice kralju je bila napovedana za 6. t. m., pa se je potem prenesla na 13., od tega dne pa zopet na 20. in sedaj se ponovno odgaja na nedoločen čas. So pač prišle vmes stvari, zaradi katerih se Mussoliniju še ne zdi primerno, da bi se milica zaprisegla kralju, in ti vzroki bodo brez dvoma tiče v milici sami.

Fašistovska milica je nastala iz takoimenovanih fašistovskih «akcijskih čet», katerih se je fašistovska stranka pred svojim revolucionarnim pohodom v Rim posluževala za vsa svoja najrazvrstnejša nasilja proti svojim nasprotnikom. Bili so to večinoma brezposelni in delomržni ljudje, ki so podivjani prišli iz vojne in jim je bil poboj, umor, požig pravcata zabava. Fašistovska stranka je vzdrževala te čete v prvi vrsti s pomočjo velikega kapitala, veleindustrije in veletrgovine, ki jih je obvarovala komunistične poplave. Kjer ni bilo dovolj prostovoljnih prispevkov, je pa pomagala sila. Ko pa je prišel fašizem na vlado, se je seveda stvar temeljito izpremenila. Stranka na vladi vendar kot varuhinja zakona vsaj navidezno ni mogla več trpeti protizakonitosti, kakor so jih uganjale «squadre d' azione» in Mussolini je dal razpustiti vse akcijske čete. Ker se pa z ene strani ni čutil dovolj trden na svojem mestu in se je bilo bati, da se nasprotniki fašizma zedinijo v skupno fronto proti njemu ter ga vržejo z vlade, z druge strani pa se je tudi v fašizmu samem pojavilo veliko nezadovoljstvo, da je toliko tisoč in tisoč ljudi, ki so «tvegali življenje za stvar», brez kruha na cesti, je Mussolini iz razpuščenih fašistovskih čet ustvaril «prostovoljno milico za narodno varnost» (milizia volontaria per la sicurezza nazionale). Tako si je fašizem zagotovil oboroženo obrambo na stroške države. Glavni namen milice je namreč, da «varuje sadove fašistovske revolucije».

Ustanovitev te milice je popolnoma protiustavna, ker ustava italijanske države pozna kot obrambno sredstvo države le redno vojsko, ki prisega kralju. Milica je bila ustanovljena z zakonskim odlokom (kakor nekdaj v Avstriji § 14.), ki ga je podpisal kralj 15. januarja 1923. leta, in ta ustavni odlok pravi: «Milica za narodno varnost je v službi Boga in italijanske domovine ter stoji pod poveljstvom načelnika vlade.» Rekrutira se izmed pripadnikov fašizma, stroški zanjo pa gredo na račun ministrstva notranjih stvari. Milica je prisegala doslej samo domovini in fašizmu.

Naloge milice, ki je bila definitivno ustanovljena 1. marca 1923. ko je stopil omenjeni odlok v veljavo, so bile iste, kakor so jih imele prej fašistovske akcijske čete. Razlika je bila le v tem, da so se nasilja vršila odslej — «zakonito» po zakonito priznanih oboroženih četah. Kakšno ulogo je igrala milica tekom državnozborskih volitev, je splošno znano, a umor poslanca Matteottija je še bolj razsvetlil njeno delovanje. Saj so bili morilci vsi miličniki.

Milica je organizirana v 15 «coorts» (voino okrožje), katere imajo po 4 do 9 legij (polkov). Vseh legij je sedaj menda 97 in štejejo okoli 150.000 mož. Kakor že rečeno, je milica podrejena načelniku vlade, a na čelu ji stoji oni proslulj general De Bono, ki je kot generalni ravnatelj varnostne službe igral tako dvomljivo ulogo v stvari Matteottijevega umora. De Bono pa je v ostalem vendar pravi general, ki je kot tak prestopil od vojske na čelo milici dočim pa so drugi fašistovski generalissimi kakor n. pr. proslul Italo Balbo in drugi, ki so bili v vojski priprosti poročniki. Bivši podporočniki so generali, bivši korporali so polkovniki. General Bresciani je prav te dni odstopil od poveljništva 4. cone, ker je smatral, da se vokvirjenje milice v redno vojsko ob takih razmerah ne da izvršiti. On sam je bil namreč v vojski tudi samo poročnik.

Te razmere so bile vzrok, da ni bilo sploh dobrih odnošajev med milico in redno vojsko in da zlasti višje častništvo v vojski zelo postrani gleda one novopečene milične dostojanstvenike, ki so bili kar čez noč povišani do njih in nad nje, in ne samo v šarži, temveč tudi v plači, in sedaj naj se milica z vsemi temi ljudmi vokviri v redno vojsko in popolnoma izenači z njo. General Diaz, generalissimus v svetovni vojni, «vojvoda zmage», ni hotel sodelovati pri tem za vse častništvo vojske poniževalnem načrtu in je zato rajši «zbolel» in zapustil vojno ministrstvo. In če se danes zaprisega milice kralju, ki naj bi bila prvi korak k vokviranju milice v redno vojsko odgaja od dne do dne, tiči pač glavni vzrok v dejstvu, da vojska ne mara milice in da se Mussoliniju doslej še ni posrečilo premagati njenega odpora in še tem manj, ker bi bila sila tu zelo nevarna. Danes je pač v Italiji vsakomur jasno, da je vsa vojska s kraljem na čelu vred na strani parlamentarne opozicije, ki zahteva odpravljenje osebne garde g. Mussolinija in oboroženе obrambe fašistovske stranke!

Avstrijsko-italijanska pogodba

Dunaj, 17. julija.

Listi poročajo zanimive določbe dogovora, ki je bil včeraj sklenjen med Italijo in Avstrijo v palači Chigi. Tako se odreka Avstrija vsemu pohištvu in drugim predmetom gradu Miramara pri Trstu in jih vrne Italiji. Brez vsake odškodnine ima odstopiti Italiji vse planinske koče na Južnem Tirolskem. Palača bivšega avstro - ogrskega veleposlaništva v Carigradu postane italijanska last. Železniška postaja Thoerl na Tirolskem se izpremeni v mednarodno železniško stanico, ostane pa pod avstrijsko suverenostjo. Avstrija odstopa nadalje Italiji brez odškodnine vse načrte in študije o javnih gradbah v pokrajinah, ki jih je odstopila Italiji, med njimi tudi one o tržaškem vodovodu.

Italija s svoje strani vrača Avstriji mala posestva v vrednosti pod 50.000 lir, kakor tudi avstrijske zavode v Rimu in se odreka skoraj vsem kreditom, ki jih je dovolila Avstriji. Zdravilišči v San Pelaggiu in Velikem Lošinju ostaneta še nadalje imovina dunajske mestne občine uprava pa se izroči italijanski družbi, dočim imenuje ravnatelja italijanska vlada v sporazumu z dunajsko občino. Italija se odreka tudi poravnavi izdatkov, ki jih je imela z zasedbo Burgenlanda.

Politične beležke

+ **Klerikalni falzifikatorji** potvarjajo umor na Aleksandrovi cesti naprej. Iz slučajne pogreške «Slov. Naroda» glede osebe g. Svetka (katero pogreško pa je «Slovenec» v torek krepko prepisal!) konstruirajo v svoji jezuitski nemoralni logiki — nacionalistično zaroto, ki bi naj bila omogočila, da oblast nastopi proti komunistom! V dokaz navaja «Slovenec», da je bilo v nedeljo aretiranih 20 komunistov. Klerikalci vedo seveda prav dobro, da so se te aretacije izvršile v izvršitvi ukrepov, ki jih je v soboto odnosno v petek odredilo notranje ministrstvo. Kako brezstidno cinično zna škofova družba lagati se vidi tudi iz tega dejstva, da je «Slovenec» v prvem strahu proglasil ubitega Zadravca za malopridneža, njegovega očeta pa za «nelegalnega priležnika» Zadravčeve matere. Sedaj prisiljen po globoko užaljenem očetu ugotavlja, da je Zadravčeva rodbina poštena, češ da so se glede te družine «širile neutemeljene govorice». Edini, ki jih je širil, pa je bil — «Slovenec». Razumemo, da se že javljajo ljudje, ki iz povsem nevzdržne situacije, v katero je privedla cerkev in vero škofova družba s svojo pokvarjenostjo in svojim blasfemičnim cinizmom, ne vidijo drugega izhoda, kakor ta, s katerim utemeljuje pisatelj R. Peterlin-Petruška v posebnem odprtem pismu na škofa svoj izstop iz katoliške cerkve. «Vam ni več mesta med pravimi kristjani. Ker pa dobro vem, da ne mislite izstopiti iz krščanske cerkve in prepustiti svojih mest pravim naslednikom Krista... zato sem se odločil *jaz* ... ter Vam tem potom javljam svoj izstop iz Vaše rimsko-katoliške cerkve». Medtem je škofova družba šla že korak naprej: angažirala je za svoje revolverske žurnale svetnike-evangeliste ter kleveta nasprotnike s pomočjo svetega pisma. Ne bo več dolgo trajalo in klerikalni ateisti bodo pošiljali samega Boga zum Maček, tam za vodo ...

+ **Nemci v konjiškem srezu.** Za občinske volitve v konjiškem srezu, ki se vrše 10. avgusta, so v par znanih nemškutarskih gnezdih nastopili zopet Nemci s svojimi listami, in sicer pod firmo gospodarskih strank kakor se nazivlje tudi njih vodstvo, Gospodarsko politično društvo Nemcev v Mariboru. Take liste so vložili Nemci v Konjicah in Vitanju (gospodarska meščanska stranka), nasprotna lista so «Združeni Slovenci», ter v Ločah, kjer pa hočejo tudi slovenskih glasov, ker so se nazvali «Gospodarska lista Nemcev in Slovencev». Poleg tega je vložena še združena lista JDS in SLS, v Konjicah pa še dve listi, JDS in SLS vsaka zase.

+ **Silno neljubeznjivo** je tajništvo «*Mestnega* odbora NRS v Ljubljani». Očita nam «zmedeno glavo» in nam daje «nezadostno» v politiki itd., vse samo zato, ker smo priobčili pojasnilo člana *Okrožnega* odbora NRS. v Ljubljani g. dria Sajovica, iz katerega izhaja, da je tkzv. akcija drja Ravniharja v Beograd le privaten sport tega gospoda in njegovega omizja. Gospodje naj se v ostalem med seboj pomenijo, kako je pravzaprav z dostojanstvom drja Ravniharja.

+ **Spori med radićevci.** Beograjska «Pravda» poroča, da preti HRSS razkol, ker se grupa »nepopustljivih«, ki je sorodna frankovcem, pod vodstvom dr. Hercega pripravlja za izstop.

+ **Radić sam potrjuje, da je HRSS vstopila v boljševiško internacijonalo.** Ko je naše časopisje objavilo vest, da je Radić s svojo HRSS vstopil v komunistično «kmečko internacijonalo», so blokaški in klerikalni listi seveda takoj izjavili da je ta vest izmišljotina «režimskih» listov. Sedaj čitamo v «Slobodnem domu» oficijelno potrditev vesti in sicer od samega Radića. Predsednik-mirotvorac namreč popisuje večerjo, kojo so mu v Moskvi priredili sovjetski funkcijonarji. Ker je bil on (Radić) na tej večerji jo brzo proglaša kot «historičen in političen dogodek prvega reda»! S ponosom pripoveduje, da mu je komisar za zunanje zadeve Čičerin dal sporočiti «najtoplejše simpatije in iskreno radost, da je HRSS vstopila v kmečko internacijonalo». Komisar za poljedelstvo Smirnov pa je Radiću izjavil: Pozdravite mi «našo divno in izvanredno HRSS. *s katero smo ena duša in ena fronta.*» Tako poroča Radić, o katerem zatrjujejo gospodje iz ožjega opozicijskega bloka, da je njegovo moskovsko romanje «privatna stvar»...

Iz demokratske stranke

Rekurzi proti občinskim volitvam. Somišljenike opozarjamo, da je treba vlagati rekurze proti izidom občinskih volitev v osmih dneh po volitvah pri županstvu dotične občine. Neka naša organizacija je te dni poslala rekurz naravnost na velikega župana in s tem seveda zamudila rekurzni rok, ker mora iti vsak spis instančno pot.

OBČINSKE VOLITVE V LJUTOMERSKEM SREZU.

Še nekaj izidov občinskih volitev v ljutomerskem srezu:

Slaptinci: SLS 32 (5 odbornikov), Skupna gospodarska stranka (napredna) 23 (4).

Očeslavci: SLS 45 (4), Kmečka zveza 62 (5).

Stanetinci: SKS 32 (3), SLS 57 (6).

Logarovci: Slov. kmečka zveza (Kokovci) 17 (3), SLS (Logarovci) in Gejševci) 28 (5), Gospodarska zveza (napredna) 9 (1).

Po svetu

— **Amerika proti priznanju boljševiške vlade.** Pariški »Matin« poroča: Amerikanski državni tajnik Hughes, ki pride prihodnje dni v Evropo, bo sporočil interesiranim evropskim kabinetom, da Združene države Severne Amerike odklanjajo vsako priznanje boljševiške vlade. Amerikanska vlada ima avtentične dokaze, da troši sovjetska propaganda ogromne svote da bi v Združenih državah organizirali komunistične centre.

— **Velika železniška nesreča** se je pripetila včeraj med Caronno in Rescaltino. Pred osebnim vlakom v Novarro je podsula ogromna plast zemlje progo, vsled česar je vlak skočil s tira in se prevrnil. Osem oseb je bilo ubitih, 60 pa jih je več ali manj ranjenih.

— **General Ricciotti Garibaldi,** drugi sin slovitega italijanskega revolucijonarca in osvoboditelja, generala Giusappe Garibaldija, je včeraj v Rimu umrl. Kakor njegov oče se je tudi Ricciotti v francosko-ruski vojni 1870/71 boril, kot postavljen v francoski armadi. Rojen je bil l. 1847.

— **Protivojaška demonstracija na Dunaju.** V sredo opoldne je korakal po dunajskem Pratru manjši oddelek vojaštva, ki je prepeval razne koračnice, med njimi tudi par nacijonalistično-izzivalnih. To je vzbudilo ogorčenje mimoidočih ljudi, ki so začeli proti izzivanju protestirati. Obkrožili so vojake in zahtevali, da morajo petjem prenehati. Poveljnik oddelka je v odgovor komandiral, da morajo vojaki nasaditi bajonete in se pripraviti za napad. Situacija je postala že nevarna, v tem pa je prihitela policija na konjih in demonstrante razpršila.

— **Fašisti v Milanu** so napadli neko klerikalno društveno poslopje, pri čemur je prišlo tudi do streljanja. Dve osebi sta ranjeni. Policija je aretirala šest fašistov in tri člane klerikalne mladinske organizacije.

— **Angleško - italijanska pogodba** o pokrajini Džuba, ki pride s tem v italijanske roke je bila podpisana v Londonu 15. t. m. na predvečer velike medzavezniške konference.

— **Italijanska vojna ladja v Petrogradu.** Italijanska križarka »Mirabello« je dospela v pondeljek v Petrogradsko luko, kjer ostane nekaj dni.

— **Mednarodna brzojavna konferenca.** Prihodnja brzojavna konferenca se vrši prihodnjo spomlad v Parizu. Na dnevnem redu bodo razprave o reformi brzojavnega pravilnika in izpremembi sedaj veljavnih tarifov. Mednarodni urad brzojavne Unije v Bernu pripravlja potrebno gradivo za to konferenco.

Sodišče

§ **Zopet smrtna obsodba v Osjeku.** Ni še minulo mesec dni, odkar so bili v procesu proti Čarugini družbi obsojeni na smrt štirje zločinci in zopet je bila pri sodnem stolu v Osjeku izrečena nova smrtna razsodba. Na smrt na vešalih je bil obsojen 37 letni seljak Mile Latinović iz Vrtoče v Bosni, ki je 26. marca letos v gozdu Luč oropal in umoril svojega sovaščana Simo Latinovića. Na smrt obsojeni Mile ima 4 otroke, med katerimi ima najstarejši sedem let. Razsodba se predloži vladarju v pomiloščenje.

Borza

17. julija:

ZAGREB. V efektih tendenca nespremenjena. Večje zanimanje je bilo le za Jugo, Šečerano in Slavonijo. Promet slab. — V devizah je vladala tudi danes slaba tendenca. Tečaji vseh deviz so dalje nazadovali. Blaga je bilo dovolj in se ni občutila potreba intervencije. Promet je bil zelo slab. Nekaj več se je trgovalo v devizah na Dunaj, Italijo in Švico. Notirale so devize: Amsterdam 3160 do 3190, Dunaj 0.1177 do 0.1197, Italija izplačilo 360.5 do 363.5, Kopenhagen 0 do 1382.5, Kristijanija 0 do 1135, London izplačilo 366 do 369, New-York ček 83.375 do 84.375, Pariz 435 do 440, Praga 247.9 do 250.9, Sofija 0 do 61.5, Švica 1525 do 1535; valute: dolar 82.25 do 83.25, aK 0.119 do 0.12, belgijski frank 362.5 do 367.5, Kč 244.5 do 247.5; efekti: bančni papirji: Primorje 7 5do 80, Trgo 30 do 34, Eskomptna 125 do 127, Kreditna Zagreb 123 do 125, Hipo 62 do 64, Jugo 114 do 116, Praštediona 915 do 917.5, Etno 0 do 130, Slavenska 0 do 110, Srpska 133 do 140; industrijski papirji: Eksploatacija 0 do 115, Dubrovačka parobrodarska 0 do 760, Šečerana Osijek 995 do 1005, Isis 63 do 0, Narodna šumska 73 do 77, Nihag 89 do 92, Gutmann 755 do 770, Slaveks 270 do 280, Slavonija 92 do 93.5, Trbovlje 480 do 530, Vevče 142 do 0; državni papirji: 7 odst. posojilo 65.5 do 66.5, 4 odst. agrarne 22 do 0, Vojna škoda 121.5 do 122.5.

BEOGRAD. Tendenca slaba. Čeprav je bilo povpraševanje veliko, je bilo vse pokrito s strani privatnih bank, izvzemši devizo na Švico. Narodna banka ni intervenirala. Promet srednji. Notirale so devize: Amsterdam 3160 do 3185, Dunaj 0.1183 do 0.1185, Bruselj 384 do 385, Budimpešta 0.10 do 0.105, Bukarešta 37.5 do 38, Ženeva 1520 do 1524, London 366.5 do 367, Milan 361.5 do 362, New-York 83.75 do 84, Pariz 434 do 435, Praga 249.25 do 249.5; valute: aK 0.1225 do 0.125; termini: Milan za 15. avgusta 362.25 Ženeva za 20. avgusta 1524, Praga za 30. tega meseca 249; efekti: 7 odst. posojilo 66.5 do 67, 4 odst. agrarne 23, Vojna škoda 133.25 do 134.75.

ČURIH: Beograd 6.525, New-York 550, London 24.06, Pariz 98.30, Milan 23.70, Praga 16.245, Budimpešta 0.0068, Bukarešta 2.50, Sofija 3.95, Dunaj 0.007725.

TRST. Beograd 27.55 — 27.75, Dunaj 0.0325 — 0.0335, Praga 68.60 — 69.10, 23.15 — 23.30; valute: dinar 27.55 do 27.75, 20 zlatih frankov 89.25 — 89.75, uradni tečaj zlate lire 448.95.

DUNAJ: Devize: Beograd 836 do 840, Berlin 16.850 do 16.550, London 310.000 do 311.000, Milan 3049 do 3061, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3667 do 3683, Praga 2100 do 2110. Valute: dinarji 835 do 8[illegible], dolarji 70.460 do 70.860, lire 3060 do 3080. Efekti (v tisočih aK): jugoslovanski papirji: Trgo 26, Hipo [illegible], Eskomptna 110, Pivovarna Sarajevo 520, Jesenice 650, Zenica 1000, Gutmann 800, Slavonija 74, Slaveks 200, Šečerana Osijek 800, Trbovlje 407, Donava Sava-Jadran 434; ostali papirji: Anglo 150, Bankverein 111, Länderbank 244, Živnostenská 819.8, Alpine 379, Poldihütte 600, Skoda 1255, Salgo [illegible], Daimler 15.

PRAGA: Beograd 40.375, Dunaj 4.715, Berlin 8.05875, Rim 147, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 4.95, Milan 18.05, Praga 12.41, Pariz 21.60, New-York 4.19.

LONDON. Beograd 370, Berlin 18.40, Pariz 85.30, Italija 101.50, Dunaj 311.000, Budimpešta 355.000, Praga 147.6.

NEWYORK. Beograd 118.50, Pariz 508.75, Italija 431, Dunaj 14.12, Budimpešta 11.50, Praga 296.125.

Vremensko poročilo

Ljubljana 17. julija 1924 — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	759.4	16.4	jugzap.	oblačno	—
Ljubljana	14.	758.8	21.3	sev. vzh.	dež	—
Ljubljana	21.	759.2	19.6	brezvetra	jasno	—
Zagreb	7.					—
Beograd	7.					—
Dunaj	7.					—
Praga	7.	759.6	16.0	jugo vzhod	več. jasno	—
Inomost	7.					—

V Ljubljani barometer nestan, temper. nižja. Solnce vzhaja ob 4·23 zahaja ob 19·18

Dunajsko vremensko poročilo. Napovedano poslabšanje vremena je res nastopilo. V zapadnih delih Avstrije je deževalo že davi. Pooblačitev se pomika proti vzhodu. **Napoved za petek:** V petek lepše, v soboto popoldne ali v nedeljo najbrže zopet slabše.

Naši kraji in ljudje

Volitve župana v Tržiču

Demokrat Ivan Lončar ponovno izvoljen.

Tržič, 17. julija. Danes ob 6. se je vršila volitev župana in svetovalcev našega novega občinskega zastopa. Navzočih je bilo 23 odbornikov. V imenu vlade je prisostvoval seji srezki poglavar v Kranju g. Žnideršič.

Volitev je vodil najstarejši odbornik g. Ruech (obrt. zveza). **Za župana je izvoljen z 19 glasovi dosedanji župan gosp. Ivan Lončar.** Njegova izvolitev je bila sprejeta v Tržiču z iskrenim zadoščenjem ter v občinskem svetu pozdravljena s prisrčnimi aklamacijami.

Za prvega občinskega svetovalca je bil nato z 19 glasovi izvoljen g. S n o j (soc. dem.), za občinske svetovalce pa še gg. Jelenc (dem.), Globočnik (dem.), Ruech (obrt. zveza), Dobrin (dem.) in Štefe (soc. dem.).

Srezki poglavar gosp. Žnideršič je čestital županu Lončarju na zaupanju, ki mu ga je v tako odlični meri izkazal občinski odbor. To zaupanje je dobro vtemeljeno, saj sloni na požrtvovalnem uspešnem dosedanjem delu gosp. župana. Srezki poglavar je izrazil prepričanje, da bo novi občinski odbor pod vodstvom župana Lončarja harmonično sodeloval za napredek lepega Tržiča.

Ko je župan Lončar storil slovesno zaobljubo, se je v kratkih, iskrenih besedah zahvalil obč. odboru za izkazano zaupanje, poudarjajoč, da bo, kakor dosedaj z največjo vnemo skrbel za napredek in procvit Tržiča. V vojnem času je nekdanji obč. zastop mnogo zamudil in zagrešil — združimo svoje sile, da popravimo nedostatke ter da dobro uredimo naše občinsko gospodarstvo. Gosp. župan je zlasti apeliral na predilnico, izražajoč svoje prepričanje, da bo šla občini na roko.

Končno je župan predlagal, da se pošlje Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka, kar je obč. odbor sprejel z živahnimi Živio - klici.

Zvečer so narodna društva priredila po trgu lepo uspelo bakljado ter županu krasno podoknico. Na prijateljskem sestanku, ki je sledil, je bilo izmenjanih mnogo prisrčnih nagovorov.

Mariborski abiturijenti na potovanju

Mostar, 13. julija.

Oprostite, cenjeni gospod urednik, da Vas nadlegujemo abiturijenti mariborske gimnazije s potovanja po naši državi! Toda ne moremo si kaj, da ne bi se vsaj mimogrede oglasili v Vašem listu, ki posveča celokupni naši domovini toliko pozornosti ob vsaki priliki.

Danes poteka že deseti dan, odkar smo se odpeljali iz Maribora na informativno potovanje po Jugoslaviji. Da smo mogli uresničiti program, katerega smo sestavili že med šolskim letom, gre v prvi vrsti hvala našim idealnim učiteljem in voditeljem. Naše potovanje, združeno z mnogostranskimi težkočami, smo mogli nastopiti samo vsled izredne naklonjenosti slovenskega občinstva v Mariboru ter raznih gospodov iz različnih delov naše države.

Iz Maribora smo se odpeljali najprej v Zagreb, kjer nas je pričakoval in sprejel ravnatelj dr. Kombolj. Po njegovi zaslugi smo si ogledali več kulturnih zavodov v Zagrebu. Nato smo nadaljevali svojo pot proti Sušaku. Medpotoma smo si ogledali Karlovac, kjer smo na žalost našega posluha slišali mnogo madžarščine in nemščine. Na Sušaku smo odložili prtljago ter se podali do Baroša in Delte. Na naši strani je bilo vse živo, pri sosedih Italijanih pa smo videli samo mrtvilo. Ogleda Reke in izleta v Opatijo nam italijanske oblasti niso dovolile. Zato pa so seveda naše oblasti italijanskim izletnikom vselej na uslugo.

S Sušaka smo se podali v Šibenik, kjer pa smo ostali le malo časa. Nato smo se odpeljali v Split. Prijazno mestece! Gostoljubni feriljalci so nas ljubeznivo dočakali in pod njihovim vodstvom smo si ogledali don Bulićev muzej, Dioklecijanovo palačo in druge starinske zanimivosti. Drugi dan pa smo šli v Trogir, kjer so nam šli merodajni činitelji na priporočilo dona Bulića na roko ter nam razkazali starine. Popoldne smo si ogledali Solin, katerega nam je razkazoval osebno sivolasi dr. Bulić. Med mnogoterimi sarkofagi in izkopinami smo videli tudi njegovo lastno grobnico, ki nosi napis: «Hic iacet Franciscus Bulić peccator et indignus presbiter.» —

Ko smo si v Splitu ogledali še razna podjetja ter seznanili tamošnje trgovce z informacijami o gospodarskem-industrijskem položaju Slovenije, smo odrinili v Dubrovnik. Koliko dragocenosti in starin smo videli tamkaj! Naša država ima v Dubrovniku neprecenljive historične vrednosti. Peljali smo se tudi na otok Lokrum, zeleni biser jadranske obale. V Gružu smo zopet sedli na vlak, s katerim smo se pravkar pripeljali v Mostar. Mestece je drugače kaj prijazno, samo vročina je strašna. Orijentalski tip dajejo Mostarju posebno številne turške koče in 27 džamij.

Sedaj imamo za seboj nad polovico poti. Mnogokaj smo videli, mnogo tudi slišali. Vse skupaj pa nas je utrdilo v veliki ljubezni do naše lepe skupne domovine.

Napredni obrtniki proti napadom na g. dr. Gregorja Žerjava

V zadnjem času napada «Slovenec» neprestano predsednika Demokratske stranke gosp. dr. Gregorja Žerjava, in sicer na način, ki kaže vse znake posurovelosti in politične nestrpnosti. Namen tega divjega napadanja politično visoko stoječe osebe, gre za tem, da seje med napredne vrste nezaupanje. Gosp. dr. Gregor Žerjav je katoliškemu «Slovencu» tarča, katere se poslužuje v svojem srditem boju zoper napredno misel. Ogaben boj, katerega vodi list, ki oznanja «Ljubite svojega bližnjega, kakor samega sebe!»

Toda gosp. dr. Žerjav ni sam, za njim stoje tisoči, zvesti napredni misli, pa naj potem «Slovenec» bruha ogenj in žveplo. Vse brutalno butanje ob g. dr. Žerjava ne bo omajalo ne njega in ne nas, temveč razpalilo bo v nas samo zavest, da smo naprednjaki, in utrdilo prepričanje, da je klerikalizem narodova poguba ter da se zbirajo okrog posurovelega «Slovenca» elementi, ki hočejo s silo, obrekovanjem, pa čeprav z umori uničiti vse, kar se slepo ne poda njih inkvizitorski metodi.

Povsem se strinjamo z izjavo gosp. dr. Dinko Puca v «Jutru» z dne 17. julija in med onimi tisoči, ki stojijo za gosp. dr. Žerjavom, smo tudi mi — napredni obrtniki.

Surovi napadi na gosp. dr. Žerjava so znak Vaše srčne omike, poslužujete se osebe v boju zoper idejo, Vaše divje hujskanje pa bo rodilo sadove, ki bodo škodovali le Vam samim.

Prenehajte torej z napadi dr. Žerjava in če ste pošteni, se borite z odprtim vezirjem proti napredni misli, pa ne proti osebam. Mi — naprednjaki, pa čuvajmo in ščitimo, kar je našega.

Za odbor «Naprednega obrtniškega društva»:

Josip Rebek, podpredsednik.
Ferdo Primožič, tajnik.

Svetovnoznana športna in dirkalna

Peugeot - kolesa

so dospela. Dobavna po najnižji ceni v tovarniški zalogi **O. Zužek,** Ljubljana, Sodna ulica 11. 8390-a

Izletnikom v Kamniško Bistrico

Meščanska korporacija v Kamniku je nedavno popravila vse mostiče in ograje ob poti v Kamniško Bistrico. To je tembolj razveseljivo, ker je odbor korporacije s tem pokazal, da ni tako nedostopen v vprašanjih turistike, kakor se mu je to od gotovih strani očitalo. Izletnikom priporočamo, da pazijo na te nove naprave in da prijavijo vsakega, ki bi iz hudobije kaj razbil ali pokvaril.

V zadnjem času se čuje, da namerava kamniško podjetje Kregar & Fajdiga prevažati s tovornim avtomobilom izletnike ob sobotah in nedeljah iz Kamnika do Strahovice in obratno. Izletniki in turisti bodo to misel gotovo toplo pozdravili. Želeti je le, da se ta zveza čimpreje vspostavi. Morda bi se za prvo silo dal uporabiti tovorni avto kamniškega gasilnega društva. To bi se izplačalo osobito radi tega, ker bi imelo društvo v nekaj nedeljah plačano ravnokar nabavljeno pnevmatiko.

Pri tej priliki bi si dovolili opozoriti naše izletnike — somišljenike, da posečajo v prvi vrsti kamniške napredne gostilne. Mučno nam je, ko vidimo ob sobotah in nedeljah, da napredne gostilne niso preveč posečene, da pa se n. pr. v restavraciji Kenda kar tarejo razni napredni ljudje. — Na klerikalna izzvanja kličemo tudi mi: Svoji k svojim!

Kdo je morilec Zadravca

Prispevki k «Slovenčevim» lažem in izmišljotinam.

«Slovenec» je nagromadil o dogodku na Aleksandrovi cesti toliko laži in izmišljotin, da so njegovi bralci, če mu res verjamejo) že povsem pozabili, da Zadravca ni ubil Orjunaš, nego «Slovenčev» miljenec, komunist Staré, ki ga sedaj najbrž klerikalci skrivajo pred roko pravice. Kdo pa je ta odlični zaveznik škofove družbe? Slučajno smo pobrskali po «Slovencu» in našli sledeče podatke.

«Slovenec» od 23. decembra 1919. pripoveduje: Mizarski pomočnik Anton Staré, roj. l. 1900 in dimnikarski pomočnik K., sta se dne 17. oktobra 1919 oborožila z nabasano vojaško puško in z nočno granato, da vlomita v skladišče Petra Gregorca v Tržiču. Staré je naročil, da naj se oboroži za to, da bosta dosegla uspeh tudi v slučaju, če bi ju hotel kdo prepoditi. Oboroženi pohod je pripravil in ga vodil že *dvakrat predkaznovani* Anton Staré. Vlomila sta okno in splezala skozi njega v delavnico, iz te sta se pa podala po stopnicah v skladišče, kjer oba ukradla 36 parov čevljev in veliko kož; ukradeno blago je vredno 27.250 K. Skozi okno sta zločinca vlomila, ker se Staretu ni posrečilo, da bi bil odprl vrata z vitrihom. Porotniki so potrdili soglasno z nekaterimi omejitvami nanje stavljena vprašanja, nakar je sodišče obsodilo Staréta na 6 mesecev težke ječe...

V «Slovencu» od 7. septembra 1920 pa čitamo: Ponoči dne 3. majnika 1920 je bilo vlomljeno v skladišče državne železnice v Tržiču. Tatovi so odnesli iz zabitega zaboja 58 kg usnja.

Kot storilca sta sedela dne 6. septembra 1920 na obtožni klopi pred ljubljansko poroto mizarski pomočnik Anton Staré in trgovski sotrudnik J. O. Anton Staré je bil obsojen na 3 leta težke ječe.

•

O «Slovenčevi» laži, da sta na kraju umora padla dva strela (ta laž je sfabricirana zato da se odvrne sum od Staréta ter usmeri na napadenega Grubešića) nam je došlo vse polno dopisov od strani oseb, ki so prizor opazovale. Vsi dopisi označujejo «Slovenčevo» trditev za prosto izmišljotino. Radi zanimivosti navajamo izjavo neposrednega svedoka krvavega dogodka, g. R. *Batističa,* uradnika pri direkciji drž. železnic, ki nam piše: «Ca. 1 minuto pred umorom, prišel sem iz restavracije «Zvezda» po Šelenburgovi ulici pred kavarno Emono. Ustavil sem se na trotoarju pred vhodom v omenjeno kavarno; torej komaj 15 korakov oddaljen od prostora kjer se je izvršil umor. *Prepira* ali *drugih prerekanj ni bilo slišati* prej ne slej v Šelenburgovi ulici in nit ipred gl. pošto. Tudi *nista padla dva strela* kot to piše «Slovenec» dne 15. julija 1924, ampak **samo en strel.** Morilec je nato nedaleč, da, skoro mimo mene stekel najprej *sam* proti parku Tivoli. Slišalo se je koj nato iz bližine Hrv. štedionice in okolice še tri ter potem še dva strela.»

•

Kakor nam poročajo, aretacija akademika Grubešića ni v nobeni zvezi z dogodkom na Aleksandrovi cesti. Grubešić je bil aretiran radi nekega drugega incidenta v Mostah.

Obisk iz Egipta

Ljubljana, 17. julija.

Varnostni organi so bili že nekaj dni sem opozarjani, da se klatita po mestu in deželi dva čudna tujca, ki sta zagrešila že več premeteno zamišljenih goljufij in tatvin.

Pred nekaj dnevi sta pošteno «nasamarila» v vlaku iz Semiča proti Novemu mestu Antona Derganca iz Semiča, ki jima je zaupal večji znesek. Takrat sta izginila brez sledu, a se naenkrat pojavila v Ljubljani, kjer sta šla takoj zopet na «delo».

Dne 10. t. m. sta stopila v pekarno g. Fr. Pora v Šiški in hotela izmenjati dva tisočdinarska bankovca. Med zamenjavanjem in štetjem, ko domača hčerka ni pazila na ostali denar, sta ji lopova izmaknila 34 bankovcev po 10 Din in se nato z zamenjanim in ukradenim novcem brzo odstranila.

Istega dne sta prišla tudi v urad Gospodarske zveze. Tudi tam sta prosila v slabi hrvaščini blagajničarko gdč. Marijo Jerin, da jima zamenja dva tisočdinarska bankovca. Blagajničarka jima je ustregla in odšla za trenotek po drobiž v sosednjo sobo, prefriganca pa sta ji medtem že ukradla, 791 Din gotovine. Primanjkljaj je blagajničarka zapazila šele zvečer pri zaključku blagajne.

Lopova sta se zatem za nekaj dni odstranila iz Ljubljane in šla iskat žrtev na deželo. 15. t. m. pa je imel na državnem kolodvoru službo detektiv Reja, ki je v opoldanskem gorenjskem vlaku opazil pri oknu dva čudno našemljena tujca. Zdela sta se mu nekam sumljiva na podlagi prijav oškodovancev. Bila sta opravljena pol orijentalsko pol evropsko. Detektiv se je kratko odločil, stopil v voz in napovedal obema aretacijo. Starejši, ki ima kakih 50 let, tega ni hotel verjeti, mlajši pa, star 17 let, se je hotel izmuzniti, kar pa seveda ni šlo. Končno sta se oba udala in šla z detektivom. Pri konfrontaciji na policija z okradenci se je ugotovilo, da sta ptička prava.

Sta to dva Egipčana, starejši neki David bej Muhamed Omar, mlajši Čačan Muhamed. Dokler sta bila zasliševana o drugih stvareh in svojem poklicu kot trgovca, sta oba še za silo govorila hrvatsko, kakor hitro pa se ju je potipalo za tatinsko žilico, sta umolknila s svojo hrvaščino in jo pozabila in znala naenkrat samo francosko in italijansko. Končno sta priznala, da sta prišla k nam v «trgovskih» poslih preko Rumunije. Pri sebi sta imela oba francoske potne liste.

Oba lopova imata na vesti gotovo še nebroj sličnih grehov, ki sta jih zagrešila tudi na našem jugu. V sredo sta bila oba predana sodišču.

Komaj je došel v promet

in že prihajajo pohvalna priznanja, da si boljšega kakava ni mogoče misliti, kakor je

VAN KASTER CACOA

1826a

Dopisi

KRANJ. Absolventi gimnazije v Banjaluki so priredili v torek dne 15. julija koncert na vrtu g. Petra Mayrja. Za njihov nastop je vladalo med meščanstvom veliko zanimanje. Izbran spored nam je obetal, da spoznamo lepe pesmi naših dragih Bosancev, istočasno pa smo bili deloma radovedni, kaj zmore zbor mladih, podjetnih pevcev in tamburašev. Številni udeležniki so prišli vsestransko na svoj račun. Tamburaši so izvajali nekaj jako efektnih skladb, ki so bile nepričakovano dobro podane. Mestoma je bilo opaziti nekoliko negotovosti v igranju in tempu, sicer pa smo bili jako zadovoljni. Venčke narodnih pesmi je zapel mešani zbor zelo izrazito, zlasti so nam ugajale izmenjave piana in forte. Višine so zvenele nekoliko preostro, zlasti tenoristov, ki so pa na drugih mestih parkrat le preveč popustili. Zelo hvalevredno nam je ob spremljevanju tamburašev zapela gdč. J. Rubićeva, žal edino pesem «Vir». V skladbo je položila mnogo življenja in se potrudila, da čimbolje izvede vse niansc. Njen glas je zelo prijeten in višina, katero doseže brez napora, zveni polno in čisto. Dasi diletantinja, je gdč. Rubićeva zelo častno rešila svojo nalogo ter se bo z nekoliko vaje izvežbala v dobro pevko. Žela je burno pohvalo in priznanje ter je ob živahnem aklamiranju pesem ponovila. Večer, ki se je zaključil s prijateljsko zabavo, je popolnoma uspel. G. profesor Violić, ki je vodil nastop, je imel z zborom in pevci gotovo mnogo truda, vendar pa mu bodi v priznanje zavest, da smo se vračali z lepo uspele prireditve zelo zadovoljni in da nam je odkril s podanimi skladbami mnogo lepote njihove pesmi, ki smo jo poznali do včeraj skoro le po pripovedovanju. Mlademu zboru pa želimo na njegovem potu še obilo uspehov ter upamo, da bomo imeli še kdaj priliko slišati njihove pesmi.

VIŠNJA GORA. Podružnica Jugosl. Matice v Višnji gori priredi v nedeljo, dne 20. t. m. ob 16. uri veliko vrtno veselico z godbo in plesom pri g. Mihaelu Omahnu v Višnji gori pri kolodvoru. Vstopnine ni. Pričakujemo številnih gostov iz Ljubljane in Grosuplja, ker je železniška zveza nad vse ugodna.

ŠT. JANŽ. Z novim voznim redom, veljavnim od 1. julija dalje, so postaje na progi Št. Janž - Trebnje - Ljubljana prikrajšane za en vlak v smeri proti Ljubljani. Novi vozni red je prinesel zlasti vsem trgovcem iz mirnske doline zelo slabo zvezo v Ljubljano, izvzemši z jutranjim zgodnjim vlakom, ki odhaja iz Št. Janža ob 4.21. Ali ne bi mogli imeti tudi zveze z onim vlakom, ki odhaja iz Trebnjega proti Ljubljani ob 8.45? Nerazumljivo je, zakaj so prestavili odhod opoldanskega šentjanškega vlaka tako, da prihaja v Trebnje šele ob 15. uri in ima zvezo samo s Karlovcem. Tudi tuji trgovci, ki prihajajo semkaj preko Trebnjega z jutranjim vlakom, se morejo vrniti v Ljubljano šele z vlakom, ki odhaja iz Trebnjega ob 18.17. Pri tem torej izgubijo ves popoldan v brezdelju. Redkokdaj se vidi v popoldanskem vlaku kak potnik, ki prihaja iz Št. Janža. Železnica gotovo nima nikake koristi, ako prevaža prazne vagone. Bolj na mestu bi vsekakor bilo, da se uvede zveza z Ljubljano z drugim jutranjim in opoldanskim vlakom, ker ni Karlovac, temveč Ljubljana središče trgovine v Sloveniji. S tem bi uprava železnic koristila sebi in potnikom. Kaj pa zveza Trebnje - Št. Janž - Sevnica.

ŠPITALIČ PRI KONJICAH. Izjavljam, da nisem pisal nobenega dopisa, ki je izšel v «Jutru» o tukajšnjem gospodu župniku. Franc Kukovič. (Naše uredništvo radevolje potrjuje resničnost gornje izjave g. Kukoviča).

MALA NEDELJA. Tukajšnje Narodno-kulturno društvo otvori v nedeljo 20. julija ob 15. uri ob vsakem vremenu na slavnostni način svoj društveni dom. Na predna bratska društva se pozivljejo, da se v čim večjem številu udeleže

Kulturni pregled

Med revijami

»JUGOSLAVENSKA NJIVA« je izdala 1. julija svojo prvo številko druge letošnje knjige. Na uvodnem mestu razpravlja urednik Juraj Demetrović o Vidovem dnevu 1914 — 1924. Gr. Božović priobčuje prozo »Stal Kijeva«, A. Haler razglablja o poeziji. Ivo Vojnović objavlja zanimive fragmente »Iz mog bolničkog dnevnika«, dr. Jaroslav Bidlo piše o bizantinski kulturi, dr. B. Aždija pa referira o kongresu mednarodne strokovne zveze v Amsterdamu. Vladimir Dvorniković nadaljuje svoj sestavek o Kristu, Budhi in Schoppenhauerju, ki tvori drugi del pišćeve knjige o pesimizmu. »Pregled« obsega zapiske o umetnosti, prosveti, socijalnem življenju itd.

»POPOTNIK«, ki je izšel za meseca maj in junij skupaj, prinaša topot na prvem mestu razpravo iz peresa univ. prof. Nikole Radojčića »O potrebi naučnog proučavanja Slovenaca«, dalje Dragotina Kvedra razpravo »Kritično osvetljenje Zgečeve razprave« ter dr. Kosovega »Mendla«. Vsebino zaključuje obširni šolski del ter »Razgled«.

Zagrebške »NOVE EVROPE« številka 2., od 11. julija podaja ekscerpt vsebine **naslednjih treh naslovih: Tri koncepcije** — Naša nezavisna štampa — Siton Vatson i Vikem Stid. — O treh koncepcijah jugoslovanstva piše urednik Ćurčin. Članek o neodvisnem tisku je očividno tudi iz njegovega peresa. Dvema neodvisnima britanskima novinarjema pa je posvetil svojo pozornost I. F. Lupis - Vukić. Nemčijo po volitvah obdeluje B. Aždija, dvoboj med Hinkovićem in Lujom Vojnovićem komentira Č., dočim poroča o Grgaševićevem »Rudarstvu« I. Belin. — Pod »Književnim pregledom« beremo o Byronovem vplivu na Lermontova, zaključna beležka pa razpravlja o tretiranju umetnosti pri nas.

Beograjski **»PUTEVI«,** katere urejata Miloš Crnjanski in Marko Ristić, so izšli v troštevilki za mesec junij, julij in avgust skupno. Vsebina: Tin Ujević: Kolajna; dr. Vlad. Petković: Razdvoj umetnosti u novoj svetlosti; Branko Lazarević: Naše najviše vrednosti; Rastko Petrović: Reči i sila razvića; Ivo Andrić: Slap na Drini; Aleksander Bučo: Rasturanje; Ami Lovel v prevodu Isidore Sekulić; Miloš Crnjanski: Pred sienom; Marko Ristić: Vračanja; Mladen Dimitrijević: Reč opravdanja; Alfred Krejmborg v prevodu Isidore Sekulić; Dušan Matić: Bitka oko zida; Stefan Malarmé: Dih s mora; Artur Rembo: Osećaj; Šeli v prevodu I. Sekulić; Ranko Mladenović: Naše dramske mogućnosti; Pjer Reverdi: Okno na srcu; Luj Aragon: U paklu je puna kuća; Miloš Crnjanski: Još godine 1920. Revijo zaključuje kronika. Umetniskih prilog ima več na krednem papirju; prinaša akte in krajine ter lesoreze Aleksandra Deroka in Sretena Stojanovića. — »Putevi« hodijo po novih potih in zavračajo vsako okorelost in akademizem.

Koncerte v Rogaški Slatini in Laškem. Pevski zbor «Ljubljanskega Zvona» koncertira v soboto zvečer v Rogaški Slatini, v nedeljo popoldne pa v Laškem. Vabimo gosie obeh zdravilišč in okoličane, da prireditvi posetijo v velikem številu. Vspored koncertov nudi lepe slovenske umetne zbore skladateljev Lajovica, Adamiča, Pavčica in Premrla ter srbske, hrvatske in slovenske narodne pesmi.

Odlikovanje bograjskega umetnika. Beograjski akad. kipar Dragomir Arambašić je bil na predlog ministra za prosveto odlikovan z redom Belega Orla V. vrste. Odlikovanec si je stekel mnogo zaslug na polju splošne narodne izobrazbe.

Reorganizacija «Hudožestvenega teatra» v Moskvi. Ravnatelj moskovskega «Hudožestvenega teatra» Vladimir Nemirović-Dančenko, brat znanega pisatelja in soutemeljitelja Hudožestvenikov, je dal listu «Izvestja» sledeča pojasnila o reorganizaciji matice «Hudožestvenega teatra» v Moskvi: V prihodnji gledališki sezoni bomo črtali z repertoarja vse komade, ki ne odgovarjajo duhu našega časa. Najbolj bo pri tem činu prizadet A. P. Čehov, od katerega ostane na sporedu najbrže samo «Češnjev vrt», a še ta bo nanovo naštudiran. Od starega repertoarja se obdrže sledeči komadi: Revizor, Pazuhinova smrt, Car Fjodor, Bratje Karamazovi in še par drugih. V teh komadih nastopajo najodličnejši igralci kar najbolj realistično in brez absurdnega naturalizma. Nanovo pa se uvrstita v hudožestveniški repertoar deli: Stari Cromdiére od J. Romaina in Hamsunova «Drama življenja».

Tenorist Schmedes zapušča gledališče. Glasoviti dunajski tenorist Erik Schmedes se je nedavno poslovil od svojih prijateljev in ostavil za vedno dunajsko pozornico. Prišedši iz Danske na Dunaj je najprej nastopal kot pianist. Pozneje ja začel peti. Najprej je bil basist, pozneje barionist in naposled je postal tenorist. Nastopal je 26 let zaporedoma. Sedaj zapušča oder svojevoljno, pri dobrem glasu in v najboljšem spominu gledališkega občinstva ter se vrača zopet domov na Dansko.

Balet iz srbske zgodovine. Baletni mojster beograjskega Narodnega gledališča g. Fortunato se bavi že delj časa z misijo baleta, ki bi mu bila vsebina zajeta iz prošlosti srbskega naroda. V ta namen uporablja svoje letošnje gledališke počitnice za folkloristične študije in popotovanje po Južni Srbiji in Sumadiji. Muziko za balet, ki naj bi obsegal tri dejanja ter izpolnil cel gledališki večer, pripravlja direktor beograjske opere, skladatelj Stevan Hristić. Dejanje baleta se bo vršilo v najsijajnejši dobi srbske zgodovine, v trinajstem stoletju.

Nemška umetnostna razstava v Rusiji. «Centralno zbirališče za podpiranje umetnosti», ki ima svoj sedež v Berlinu, priredi skupaj s komisijo za inozemsko umetnost v Rusiji in s pomočjo vseruskega eksekutivnega odbora umetnostno razstavo. Razstava se otvori letos 15. oktobra v Moskvi. Na nji bodo zastopani vodilni nemški upodabljajoči umetniki vseh šol in smeri.

Odkritje starih fresk v Florenci. V Paviji so pred kratkim v cerkvi sv. Frančiška odkrili celo vrsto zelo starih fresk, ki so bile skrite pod drugimi. Freske so prišle na dan pri obnovitvenih delih cerkvenega hrama.

Ameriško židovsko gledališče, ki je do pred kratkim nastopalo v Parizu, se je sedaj odpeljalo na Dunaj, kjer uprizori poleg drugih komadov Ibsenove «Strahove», «Sedmero obešencev» od Andrejeva in Gorkega dramo «Na dnu».

Praška opera na Dunaju. Poročali smo že o gostovanju praškega opernega ansambla na Dunaju. Prvi nastop se je vršil v torek. 15. julija. Pela se je «Prodana nevesta» z ogromnim uspehom. Kritika in publika izražata Čehom navdušeno priznanje in ne moreta prehvaliti dobre režije in pevcev.

Domače vesti

«Gorje vam, pismarji in farizeji, hinavci! da zapirate nebeško kraljestvo pred ljudmi; vi namreč ne greste vanj in tudi tistim, kateri hočejo, ne puščate vniti.»

(Evang. sv. Matevža, XXII. pogl.)

Mesto odgovora «Slovencu», ki je z dovoljenjem škofa dr. Jegliča, začel v svoji besnosti zlorabljati sveto pismo, kakor se to pač spodobi za klerikalce, ki jim je vera deveta briga.

*

* **Odlikovanja.** Z ukazom Nj. Vel. kralja od 25. junija t. l. so odlikovani: Z redom Sv. Save III. reda župnik v p. **Ivan Vrhovnik** v Ljubljani za zasluge na polju prosvete in narodnega dela; z zlato medajlo za gradjanske zasluge **Andrej Slokar**, posestnik v Domžalah in **Janez Kotnik**, nočni delovodja v Vevčah; s srebrno medajlo za gradjanske zasluge delavec **Jernej Rupert, Antonija Hladnik, Marija Keznarij** in **Frančiška Brezovar**, delavke v Vevčah. Na predlog ministra prosvete je bil akademični kipar g. Dragomir **Arambašić** za svoje zasluge na polju narodne prosvete odlikovan z redom Belega orla 5. vrste.

* **Za nadzornico dvornega gospodarstva** na Bledu je imenovana gdč. Jerica Zemljanova, voditeljica Gospodinjske šole v Mladiki. Gdč. Zemljanova je bila včeraj popoldne sprejeta od kraljice v daljši avdijenci.

* **Novi španski poslanik.** Za novega španskega poslanika na našem dvoru je imenovan g. Romero Dusmet, dosedanji španski poslanik v Sofiji.

* **Iz državne službe.** Rudarski računarski pripravnik Ljudevit Šinkovec je od direkcije državnega rudnika v Vrdniku premeščen k direkciji državnega rudnika v Velenju.

* **Z dunajske univerze.** Privatni docent kemije dr. Alfonz Klemenc je imenovan za izrednega profesorja na filozofski fakulteti dunajske univerze.

* **Smrtna kosa.** Iz Beograda se nam poroča, da je včeraj tamkaj generalni rudarski ravnatelj dr. Dimitrije Antula, šef rudarskega oddelka ministrstva za šume in rude umrl.

* **Za Slajpahov fond** je darovalo napredno omizje v Slov. Bistrici 100 Din.

* **Prošnja prijateljem naše napredne omladine.** Centralno tajništvo napredne omladine iz Slovenije je ustanovilo strokovno knjižnico, ki ima nalogo zbirati knjige, brošure in časopise, ki se nanašajo na dijaško življenje in na omladinski pokret. Mnogo takega gradiva je raztresenega pri posameznikih, za katere pa imajo te stvari le malo ali celo nobene vrednosti. Toplo naprošamo vse one, ki imajo cele letnike ali posamezne številke dijaških listov «Omladine», «Preporoda», knjige ali brošure, da jih pošljejo brezplačno ali proti primerni odškodnini «Prosveti Centralnega tajništva», Ljubljana, Tomanova ulica 3.

* **Obrtno-nadaljevalna šola v Mariboru v šolskem letu 1923.-24.** To šolo je posečalo 646 vajencev in 243 vajenk, deških razredov je bilo 17, dekliških pa 6. Učni smoter je doseglo 426 vajencev in 205 vajenk, ostali imajo ali negativne uspehe ali pa zaradi odsotnosti (bolezen itd.) niso mogli biti klasificirani. Šolski obisk je bil ugoden, povprečno je bilo navzočih pri pouku 75 odst. Po narodnosti so bili skoro vsi slovenske, oziroma slovanske narodnosti (razen 86 nemških vajencev in 47 nemških vajenk). Na šoli je bilo zaposlenih poleg vodje 24 učnih moči.

* **Nedeljski vlaki na progi Maribor-Dravograd-Meža.** V času od 20. julija do 30. septembra vozi na progi Maribor gl. kolodvor-Dravograd-Meža ob nedeljah in praznikih izletniški vlak št. 1718 z odhodom iz Maribora gl. kolodvor ob 13.35 in prihodom v Dravograd-Mežo ob 15.19 ter v nasprotni smeri izletniški vlak št. 1717 z odhodom iz Dravograda-Meže ob 20.21 in prihodom v Maribor gl. kolodvor ob 22.06.

* **Sprejem gojencev v pomorsko akademijo v Bakru.** V trgovsko pomorsko akademijo v Bakru se za prihodnje šolsko leto sprejemajo gojenci, ki so z uspehom absolvirali štiri razrede kake srednje šole. Prošnji za sprejem je priložiti: krstni list, domovnico, izpričevalo 2. semestra četrtega razreda ter zdravniško izpričevalo. Sprejemni izpit obsega: hrvatskosrbski jezik, aritmetiko, geometrijo in fiziko. Slovenci so oproščeni od izpita glede hrvatskosrbskega jezika. Hrana in stanovanje se dobi pri privatnikih za 800 do 1200 Din mesečno. Internata ni. Učna doba traja štiri leta.

* **Geodetska šola v Beogradu.** Po iniciativi finančnega ministrstva se letošnjo jesen otvori v Beogradu državna geodetska šola. V to svrho je že odobren potrebni kredit.

* **Knjige za slepe.** V odlično urejenem Domu slepih v Zemunu se že par let tiskajo knjige z abecedo za slepe. Razen učnih knjig za osnovne šole in nižje razrede gimnazije je bilo izdanih doslej 20 književnih del. Najnovejši zvezek obsega «Srbijanski venac» Milosava Jelića. Vsak slepec, ki se prijavi upravi Doma, prejme vse zvezke brezplačno.

* **Izlet na Jadran.** Ker se nameravani izlet «Jadranske Straže» vsled nezadostne udeležbe ni vršil, priredi «Jadranska Straža» v Splitu v čast angleške vojne mornarice, ki pride dne 5. avgusta v Split, ta dan veliko svečanost. Te svečanosti se udeleži lahko vsak član «Jadranske Straže» ter bo imel 50 odst. popusta na železnici in na parobrodih Jadranske in Dubrovačke plovitbe. Prijave je poslati do 28. tega meseca centralnemu odboru «Jadranske Straže» v Split.

* **Poroka na Triglavu.** V kapeli vrh Triglava se je vršila te dni poroka zagrebškega veletržca Ivana Severja z gdč. Fino Kampletovo, hčerko upokojenega poštnega uradnika v Gradcu.

* **Smrt v Dravi.** Iz Čakovca poročajo, da je edini sin tamkajšnje ugledne rodbine M. Hollenberger prošlo nedeljo pri kopanju v Dravi utonil. Hoteč preplavati globoki rokav Drave pri Varaždinu, se je mladi Holelnberger vsled krča začel potapljati. Ker ni bilo takoj pomoči, ga je vrtinec potegnil v globočino. Njegovega trupla še niso našli.

* **Samomor pred policijo.** V Beogradu je bil te dni aretiran blagajnik in dolgoletni zaupnik tvrdke Roks, Stevan Šaban, ker se je slučajno prišlo na sled blagajniškemu primanjkljaju v znesku 20.000 dinarjev. Šaban je poneverbo priznal ter potem nenadoma potegnil iz žepa revolver in si pognal kroglo v glavo. Njegovo stanje je brezupno.

* **Pogreša se že od 8. t. m.** samski rudar iz Trbovelj, 20 letni Franc Ravnikar. Kakor je razvidno iz poslovilnih pisem, ki jih je pustil doma, je bržkone izvršil samomor, in sicer radi neozdravljive bolezni.

* **Spodoben par sta** neki Karl Srajbar, po poklicu krojaški pomočnik, star okrog 30 let in njegova priležnica 28letna Leopoldina Leban iz Kotredeža pri Litiji. Nosita s seboj 3 mesece starega otroka in se klatita okrog po deželi ter kradeta, kar jima pride pod roko. V Potoski vasi sta obrala več hiš in odnesla za okrog 4400 Din raznih vrednosti, obleke, perila itd. ter 750 Din gotovine.

* **Nevarnost za lepa dekleta.** Margareta Schweighofer, 19 let stara, hči vdove, stanujoče v Mariboru, Valvazorjeva ulica 39, je odšla pred časom v službo k Vari Živanovićevi v Krek-Solina v Bosni. Pred nekaj dnevi je brez sledu izginila. Ker je bilo dekle zelo razvito in lepega obraza, je njena gospodinja izrazila bojazen, da je padla v roke prekupčevalcem z dekleti.

* **Čudna so pota božje previdnosti.** Včerajšnji «Slovenski gospodar» poroča iz Doblešic pri Pilstajnu sledeče: V zvonik cerkve Sv. Trojice v Doblešicah je udarila strela med službo božjo. Med verniki je nastala velika zmeda in strah. Dve dekleti sta od strahu omedleli. Strela je znatno poškodovala zvonik. Ko bi udarilo v kak Sokolski dom, pa bi «Gospodar», Domoljub» in «Bogoljub» pisali o prstu božjem . . .

* **Strupene mušice v Sremu.** Po vesteh iz Iloka se je v zadnjem času pojavila v Sremu velika množina mušic, ki napadajo ljudi in živino. Vsak njihov pik zapušča vidljivo sled, ker se kmalu pojavi rdeča pega, ki se otrdi in je podobna malemu tvoru. Tako je te dni seljak Pera Jovanović prignal v Ilok k živinozdravniku dva vola in kravo, da jih pregleda. Dognal je, da je živina obolela vsled pikov strupenih mušic. Ko se je Jovanović vračal domu, se je krava nenadoma zgrudila. Videč, da bo poginila, jo je v sili zaklal. Na svojo nesrečo. Kri bolne krave je bila že zastrupljena in je okužila tudi seljaka. Vsega otečenega so ga prepeljali v novosadsko bolnico.

* **Beg vlomilcev iz šibeniške ječe.** Iz sodnih zaporov v Šibeniku sta te dni pobegnila italijanska državljana Kristijan Riaviz in Elvino Calentano, ki sta meseca marca letos vlomila v tamkajšnji davčni urad ter odnesla 32.000 dinarjev. Beg še ni pojasnjen, ker so okna in vrata zapora ostala nepoškodovana in bilo je pravilno zaklenjeno tudi vseh sedem vrat, skozi katero sta mogla dospeti na prosto. Zdi se da se je beg mogel izvršiti le s pomočjo kakega paznika, Vest o begu nevarnih vlomilcev je med občinstvom vzbudila veliko vznemirjenje.

* **Zločin zblaznelega človeka.** V črnogorskem okrožju Nikšić se je odigral te dni grozen dogodek: Neki Kiliborda, sicer miren in tih človek, je nenadoma zblaznel. V svoji hiši je z nožem napadel domače ljudi ter zadal težke rane ženi, materi in hčeri, s katerimi je bil sicer vedno prijazen. Grozno razmesarjena je njegova žena, ki ni mogla pravočasno uteči iz hiše. Njeno stanje je brezupno. Zblaznelega Kilibordo so z velikim naporom zvezali ter ga odpeljali v bolnico.

* **Strela je ubila v Št. Petru pri Mariboru** 16 letnega sina viničarja na posestvu mariborskega lekarnarja Königa. Deček se je pravkar bil vrnil z dela ter počival na vežnem pragu. Nenadoma se je zabliskalo in treščilo v fanta, ki je bil takoj mrtev.

Savršeni lek protiv svih vrsta reumatizma.

U Beogradu u Kosovskoj ulici 48 otvorio je hemijsko-bakteriološku laboratoriju dr. Rahlejev, gde izrađuje svoj znameniti lek Radio-Balsamica protiv svih vrsta reumatizma. Lek dr. Rahlejeva priznat je ne samo u našoj državi već i u inostranstvu kao najbolje sredstvo protiv reumatizma svih vrsta. Radio-Balsamica osniva se na sasvim novim principima, te je apsolutno neškodljiv srcu. Pri lečenju reume brzo deluje i ne ostavlja nikakvih tragova ni na koži ni u organizmu. Bolesnici koji su se godinama lečili po raznim kupalilima izlečeni su sa dve do tri flašice toga čudotvornog leka. 3924-a

Telefon 730 **Kino Ljubljanski dvor** Telefon 730

18. in 19. julija

Asta Nielsen v drami **Gospodična Julija**

Drama po Augustu Strindbergu

Predstave ob pol 5., pol 8. in 9. uri

Iz Ljubljane

u— **Za Sokolski dom na Taboru** je darovala češka Sokolica, ki se mudi v Ljubljani 100 Din, da pokaže svoj gnus nad ostudno gonjo Orlovstva in ostalega klerikalizma proti naprednim kulturnim institucijam.

u— **Ženska šentjakobsko - trnovska C. M. podružnica v Ljubljani** je naknadno izročila družbi znesek 210.75 Din, katerega je nabrala gdč. Kantetova v proslavo 70-letnice gosp. župnika Iv. Vrhovnika.

u— **Poziv!** Pozivlja se dotičnika, ki je dne 17. t. m. ob pol 8. uri zjutraj vzel s police pri trafiki na vogalu Gosposvetske in Bleiweisove ceste tam pozabljeno listnico, da jo takoj odda vratarju pri ekonomskem odelenju Dir. drž. železnice, nasproti Velesejma (Gosposvetska cesta) na ime, ki je vpisano v žel. legitimaciji ali na polic. ravnateljstvo. Ker je bil dotičnik opažen in je dobro znan trafikantu, se opozarja, da listnico z vsemi predmeti takoj vrne, ker bi moral v nasprotnem slučaju dotičnika izročiti policiji.

u— **Oblačilnica v Ljubljani,** Stritarjeva ulica 5 se je preselila v nove prostore palače Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti št. 7. Ob tej priliki se zahvaljuje vsem odjemalcem za naklonjenost ter jih zajedno vabi, da si ogledajo njeno veliko novo zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga v novih prostorih, zagotavljajoč jih najcenejše in najsolidnejše postrežbe. — Oblačilnica za Slovenijo.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnje tri dni so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Martin Guček, poslovodja, 60 let. — Ivan Babnik, poštni poduradnik v p. in posestnik, 44 let. — Alojzij Lahajnar, dimnikar, 68 let. — Anton Delomea, polj ski dninar, hiralec, 41 let. — Fran Corn, hišarjev novorojenček, pol ure. — Terezija Kristan, delavčeva vdova, 76 let.

u— **Aretacije.** V noči na četrtek so bili aretirani: neki Jože Čebulj zaradi pijanosti in razgrajanja. Nadalje je straža prijela več sumljivih žensk, ki se preživljajo s tajno prostitucijo. V zapor je bila odpravljena tudi neka Marija Prosen zaradi poljskih tatvin.

u— **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prekoračenje policijske ure, 5 prestopkov pasjega kontumaca, 1 izzivanje, 1 poskus zvodstva, 2 prestopka nedostojnega vedenja, 1 razgrajanje in 1 telesna poškodba.

u— **Nepreviden šofer.** V sredo okrog treh popoldne je privozil z avtomobilom po Zmajskem mostu mehanikar pri tvrdki Zužek, Florjan Bartuš in podrl na tla 21-letno uradnico Kristo Šlibar, stanujočo v Hrenovi ulici. Pri padcu se je Šlibarjeva močno poškodovala na desni roki.

u— **Neznan utopljenec.** Iz Ljubljanice na Fužinah je bilo dne 12. t. m. potegnjeno truplo okrog 14 do 15 let starega dečka. Mrtvec je ležal v vodi že kakih 14 dni in je bil popolnoma gol. Pokopan je bil naslednji dan na pokopališču v D. M. v Polju.

u— **Beg iz hiralnice in blaznice.** Steharnig Frančiška, 54 let stara, oblečena v svetlo bluzo, temno ruto in črne čevlje, se je naveličala bivanja v hiralnici sv. Jožefa in je dne 12. t. m. neznano kam pobegnila. Iz blaznice na Studencu pa je ubežal isti dan Ignac Mlinarič, star 29 let, doma iz Šmarja pri Jelšah, oblečen v blazniško obleko.

u— **Vlom v stanovanje.** Vlomilska sodrga je jela postajati predrzna že ob belem dnevu. Dne 16. t. m. popoldne je neki svedrovec vdrl v stanovanje sluge finančne delegacije na Poljanski cesti 13 in mu odnesel moški jopič in telovnik v vrednosti 300 Din, nakar se je nemoteno odstranil.

Iz Celja

e— **Elektrifikacija Celja in okolice** se po večdnevnem delu na električnem omrežju in pri transformatorjih bliža svojemu koncu. Najpozneje v 14 dneh bodo vse preureditve dogotovljene in bo prebivalstvu Celja in okolice na razpolago še enkratna količina električnega toka. Zlasti je v interesu mesta pozdraviti znatno razširjenje dosedanje javne razsvetljave. Na križišču ulic in na večih javnih prostorih so povsod že montirane jako lične obločnice. Prižiganje in ugašanje svetiljk se bo vršilo avtomatično. Poleg mnogih preureditev, popravil in novih naprav, ki jih je izvršil dosedanji občinski odbor tekom svoje funkcijske dobe je gotovo elektrifikacija mesta in okolice najvažnejša pridobitev, ker služi v korist celokupnega prebivalstva.

e— **Rinka.** Iz zadružnega registra se je izbrisala po končani likvidaciji Rinka, planinska zavetiška registrovana zadruga z o. z. v Gaberju pri Celju.

e— **Tombola nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev v Celju** se vrši v nedeljo dne 3. avgusta na Dečkovem trgu pred Narodnim domom. Obsega nad 300 dragocenih dobitkov, ki bodo izstavljeni pri tvrdki Pelle. Sodeluje železničarska godba iz Celja. Tombola se prične ob 15. uri. Po končani tomboli se vrši v vseh prostorih Narodnega doma ob 19. uri velika ljudska veselica z obširnim programom.

e— **Razpis službe.** Mestni magistrat celjski razpisuje službo provizoričnega pisarniškega pomočnika pri mestni stanovanjski oblasti. Prošnje za podelitev te službe je treba vložiti pri mestnem magistratu celjskem s potrebnimi dokumenti najkasneje do 26. t. m.

Iz Maribora

a— **Važno za inozemce.** Vlada je podaljšala mariborskim inozemcem dovoljenje bivanja v Mariboru do konca tega leta.

a— **Nova strokovna šola v Mariboru.** »Jutro« je svoječasno v članku o šolstvu v Mariboru že povdarjalo nujno potrebo posebne strokovne šole za naraščaj v delavnicah južne železnice. Sedaj je železniška uprava sklenila ustanoviti takšno šolo in je v ta namen votirala prvi kredit v znesku 20.000 Din. Ta obrtna šola je za Maribor in za železniško stroko silne važnosti, ker nam silno primanjkuje strokovnjakov za železniške delavnice in se morajo ravno radi tega še vedno sprejemati razni inozemski strokovnjaki.

a— **Izleti mariborskih pevskih društev.** Mariborska narodna društva so pričela prav marljivo prirejati narodno-probujevalne nedeljske izlete v bližnjo okolico. Prihodnjo nedeljo 20. t. m. pohitita pevski društvi »Jadran« iz Maribora in »Zarja« iz Pobrežja k Sv. Martinu pri Vurbergu, kjer se bo vršila popoldne v gostilni Amerja vrtna veselica v korist ubogih šolarjev. Poleg tega je na sporedu tudi kratko predavanje. — Glasbena Matica pa pohiti to nedeljo popoldne v Zrkovce pri Mariboru.

a— **V valovih Drave.** V sredo popoldne se je v Mariboru kopal v Dravi na prepovedanem mestu strojevodja Rudolf Puklavec. Nenadoma pa je sredi valov izginil pod vodo, ne da bi ga mogli dosedaj najti. Najbrž ga je zagrabil krč.

Iz Primorja

* **Falzifikator maturitetnih spričeval aretiran.** Zagrebška kriminalna policija je prejela ovadbo, da neki Pavel Čarić na debelo falzificira in prodaja maturitetna spričevala. Tudi sam se je vpisal na zagrebški medicinski fakulteti na podlagi falsificiranega maturitetnega spričevala. Taka spričevala je interesentom prodajal po 2000 dinarjev. V Čarićevem stanovanju je našla policija večjo množino blanketov za zrelostna spričevala ter štampiljke raznih srednješolskih učnih zavodov. Štampiljke je izdelal zagrebški graver Justitz, ki je bil tudi aretiran. Preiskava se še nadaljuje.

* **Francoski kapitan Carlier odveden v Požarevac.** Te dni je bil iz Beograda odveden v kaznilnico v Požarevac francoski kapitan Carlier, ki je bil radi umora švicarskega trgovca Isellija obsojen na 20 let težke ječe.

* *Za Šentpetrom in Podgoro še Solkan Štandraž in Ločnik.* Poročali smo že, da so Italijani združili dosedaj okoliški goriški občini Šempeter in Podgoro z goriškim mestom. Kakšni razlogi so bili merodajni za združitev, nam pove dejstvo, da imata obe občini fašistovske komisarje. Usoda Podgore in Šempetra pa čaka v najkrajšem času še tri občine: Solkan, Štandraž in Ločnik. Tako bo slovensko ljudstvo plačevalo dolgove, ki so jih napravili Italijani, obenem pa bodo Italijani trdili, da se je Gorica pomnožila za toliko in toliko «italijanskih duš».

* *Nevaren padec težaka.* V tovarni olja pri Sv. Andreju v Trstu se je ponesrečil težak Salvator Pintus. Ko je bil zaposlen pri veliki stiskalnici, se mu je spodrsnilo in je padel z višine kakih 4 metrov na tla. Pri tem se je močno poškodoval na rokah in nogah ter si pretresel možgane.

* *Naznanitev vinskega pridelka.* Užitninska uprava v Trstu javlja, da morajo posestniki vinogradov tostran užitninske črte tržaške občine naznaniti osrednjemu užitninskemu uradu pridelek grozdja, ki se obeta letošnje leto. Naznanitve se morajo napraviti na posebnih vzorcih, v dveh izvodih. Kdor prezre to naredbo, bo kaznovan.

* *Šimencev koncert v Idriji preložen.* Član zagrebške opere, tenorist g. Marij Šimenc, ki je nameraval prirediti vokalni koncert v Idriji v soboto 19. t. m., je odložil prireditev na soboto, 26. julija.

* *Sklep izrednega zasedanja goriške porote.* V pondeljek, 14. julija, se je zaključilo poletno zasedanje goriške porote. Zadnja razprava se je vršila proti 23letnemu M. Kuštrinu iz Vojskega in proti 24letnemu Ivanu Krapešu iz Dolenje Otlice. Oba sta bila obtožena, da sta hotela 1. maja 1922. ubiti dva finančna stražnika, ki sta ju zasačila, ko sta tihotapila tobak čez mejo. Kuštrin je bil na podlagi pravdoreka porotnikov oproščen, Krapeš, ki je oblastem ušel, pa je bil v odsotnosti obsojen na 8 let in 11 mesecev ječe.

* *Krvav napad na Slovence v Barkovljah pri Trstu.* V torek, 15. t. m., se je zbralo v gostilni «Adrija» v Barkovljah pri Trstu nekaj prijateljev slovenske narodnosti v namenu, da prežive večer v prijetni medsebojni zabavi. Družba je prepevala nedolžne pesmi. Proti polnoči sta vdrla v dvorano dva fašista in ko sta čula da poje družba slovensko pesem, sta se dvignila na dame in gospode s stolicami. Ker družba ni čutila vzroka za tako razgrajanje, je skušala besna nasilneža pomiriti. Toda fašista je to še bolj razkačilo in v sveti jezi sta pobila in razmetala vse kar sta dosegla. Končno sta začela s steklenicami za pivo mahati proti posameznikom. Eden je tudi potegnil revolver in začel groziti, da bo streljal. Nastala je panika in par žensk je padlo v omedlevico. Žrtvi fašistov sta postala dva težko ranjena moška, katerima sta fašista razbila na glavi polno steklenico pive. Ko je omahnil prvi ranjenec, je zaklical fašist svojemu tovarišu: «Ubil sem sčava!». Med splošnim razburjenjem sta fašista odbežala, ranjenca pa sta bila z rešilnim avtomobilom odpeljana v bolnišnico. Fašistovska razgrajača sta dobro znana. Eden od njiju je celo načelnik barkovljanskega fašja in se zove Camillo. Dolžnost oblasti je sedaj, da nastopi proti zločincu.

* *Gibanje slovenske mladine v Trstu.* V Trstu se je pred kratkim ustanovilo društvo «Omladina» s programom združevanja vse slovenske mladine v kraljevini Italiji na vse zakonite načine. «Omladina» je nepolitično društvo ter ima pevske, dramatične, recitacijske, predavateljske, glasbene, telovadne, turistične, nogometne in druge odseke. Svrha društva je: ustanavljanje čitalnic in knjižnic, prirejanje predavanj in učnih tečajev, izletov, sportnih in telovadnih prireditev, umetnostnih in zabavnih produkcij ter izdajanje knjig kakor tudi lastnega glasila. Član organizacije je lahko vsak moški ali ženska. Društvo bo skrbelo za to, da ustanovi svoje podružnice povsod po deželi. Odbori podružnic bodo podvrženi centrali v Trstu.

Ali hočete spoznati krvoločnost klerikalcev?

Čitajte! Kaj so ti hinavci in zločinci delali v dobi «Svete inkvizicije», ko so

34.656 ljudi živih na grmadi zažgali
28.496 ljudi na galerah in v ječah pomorili.

Čitajte!

Veliki inkvizitor

ljubezenski roman iz najsramotnejše dobe človeške zgodovine.

Naročajte ga pri upravi «Jutra» v Ljubljani, Prešernova ulica 54. Velezanimiva knjiga stane 30 Din, s poštnino vred 32 Din. Organizacije in poedinci, ki plačajo naममani 10 izvodov, dobe knjige po 20 Din.

Naročajte dnevnik „Jutro"!

Brez posebnega obvestila.

Šavnikovi Emmerovi in **Wilfanovi** v največji bridkosti javljajo, da je gospod

Dr. Pavel Šavnik

redni javni profesor zagrebške univerze

dne 16. t. m. po kratki bolezni sklenil svoje življenje.

Pokopljemo ga v Kranju 18. t. m. ob pol 5. uri popoldne.

Zagreb-Kranj-Ljubljana-Trst,
dne 17. julija 1924.

Iz življenja in sveta

Naprava za slepce v Avstriji

Iz statističnih podatkov za leto 1924. razvidimo, da se dele slepčevske naprave v Avstriji v tri vrste. V prvo vrsto spadajo učni in vzgojni zavodi za slepo deco. Teh učilišč je osem, in sicer: 3 na Dunaju, po eno pa za Doi. Avstrijsko v Purkersdorfu, za Gor. Avstrijsko v Lincu, za Štajersko v Gradcu, za Koroško v Celovcu in za Tirolsko v Inomostu. Najstarejše je vzgajališče za slepe na Dunaju v II. okraju; ustanovil ga je I. V. Klein že leta 1804. Namen vsem tem zavodom je pouk in vzgoja slepe dece v šoloobvezni starosti in stanovska izobrazba v pošolski dobi. V tej dobi morajo obiskovati gojenci poleg praktičnega dela v delavnicah tudi obrtno nadaljevalno šolo. Po vseh zavodih se goji glasba pridno in temeljito.

Učilišča se vzdržujejo potom ustanov, s podporo posameznih deželnih vlad ali pa tudi po društvih za slepe. Na zavodih je nameščeno le strokovno naobraženo učiteljstvo, ki nosi naslov profesor. Predno more biti kdo nameščen na zavodu za slepe, se mora vežbati praktično dve leti in nato položiti strokovni izpit iz slepstva.

V drugo vrsto spadajo zavodi za odrasle slepe, ki niso le popolnoma ločeni od onih za slepo deco, ampak večinoma tudi po spolu, zavedajoč se neljubih posledic, ki se lahko pripete v nasprotnem slučaju. Takih zavodov je v republiki 14. Od teh jih je 8 na Dunaju, 3 so v Gradcu, po 1 pa je v Lincu, Celovcu in Salcburgu. Namen tem zavodom je, da sprejemajo pod svojo streho šoli odrasle slepce, v oskrbo in zaposlenost.

Zavodom načelujejo slepčevski pedagogi ali druge strokovno naobražene osebe. Vzdržujejo se večinoma iz dohodkov, ki jih donašajo zavodove delavnice, kjer popravljajo in izdelujejo slepci vsakovrstne predmete iz pletarstva, ščetarstva, kartonaže, vrvarstva itd. Morebiten primanjkljaj krijejo posamezna društva za slepe, pa tudi deželne vlade.

Tretjo vrsto slepčevskih naprav tvorijo razna društva, ki jih je v vseh avstrijskih deželah 20. Samo na Dunaju jih je 14. Najstarejše je društvo za oskrbovanje in zaposlenost odraslih slepcev, ustanovljeno že leta 1826.

Namen večine teh društev je podpiranje slepih članov v bolezni, starosti in onemoglosti ter vzdrževanje zavodov za odrasle slepe iz članskih prispevkov, ustanov in volil. Osrednje društvo za avstrijsko slepstvo izdaje že 11. leto strokovni časopis «Zeitschrift für das österr. Blindenwesen». Urejuje ga slepčevski pedagog Karel Bürklen, ravnatelj zavoda za slepe v Purkersdorfu. On je tudi konzulent za slepstvo v naučnem ministrstvu. Omenimo naj še društvo osrednje knjižnice za slepe v Avstriji, ki šteje več tisoč knjig v točkopisu. Knjige obsegajo vse panoge znanosti, umetnosti in vede. Slepci si jih lahko izposojajo.

Iz navedenega vidimo, da je razmah slepstva v Avstriji za sedanji njen položaj naravnost odličen. Učiteljstvo se shaja vsako leto na delovni dan, kjer s strokovnimi predavanji in diskusijami širi in izpopolnjuje svoje znanje. Prirejajo se tudi s podporo ministrstva večdnevni poučni tečaji. Oblastva, društva in zavodi za slepe delujejo med seboj v popolni harmoniji. **Josip Kobal.**

Jetika in meso

Znani francoski fiziolog prof. Richet je predložil francoski znanosti načrt novega zdravljenja tuberkuloze. Večinoma provzročijo to bolezen slabe razmere, nezadostna hrana in prenaporno delo. Slučaji pogedovane ali nalezljive jetike so redkejši. Obolelega je treba torej izdatno hraniti, da postane močnejši in da se na ta način zajezi napredovanje jetike. Kot najboljše sredstvo zoper jetiko pa smatra Richet sok s u r o v e g a (ne kuhanega) mesa ali pa meso samo v surovem ali v malo posušenem stanju. Novo zdravilo so prvič preizkusili na šestdesetih tuberkuloznih psih. Živali so bile razdeljene v dve skupini. Prva skupina je dobila tekom treh mesecev kot hrano kuhano meso, druga pa surovo meso ali njegov sok. Prof. Richet je ugotovil sijajne uspehe svojega poskusa. Psi prve skupine so poginili do zadnjega, vsi ostali pa so okrevali.

Richet je sklenil ponoviti svoj eksperiment tudi na ljudeh. V to svrho mu je prepustilo vojno ministrstvo neko bolnico na deželi z 250 obolelimi vojaki v začetnem stadiju tuberkuloze. Denar za poskuse je dal neki bogataš. Toda bolniki so se upri. 150 vojakov izmed 250 ni hotelo uživati surovega ali suhega mesa in mesnega soka. Prof. Richet se je moral omejiti samo na 100 bolnikov. Zopet je dosegel velik uspeh. Izmed 100 bolnikov jih je ozdravelo 96.

Vse to razlaga fiziolog zelo enostavno. Naš želodec, pravi prof. Richet, brez težave prebavi volovske mišice in kri, da obnavlja človeško telo. Toda če jemo te mišice v kuhanem stanju, izdaja manj ali pa sploh ne zaležeio nič. Želodec se nasiti, a organizem nima od tega nobene koristi. Surovo meso je torej fiziološko idealna hrana. Naši predniki, ki so jedli milijone let meso izključno v surovi obliki, niso poznali jetike. Sodoben človek seveda ni več v stanju prebavljati potrebne količine surovega mesa in ga sploh ne mara. Zato pa se lahko nadomesti surovo meso s sokom, ki se lažje prebavlja in ima isto vrednost.

Praktična navodila prof. Richeta so sledeča:

Za sok se porabi najbolje zmrznjeno meso, ker vsebuje več vlage in je bolj poceni. (To velja za zapadno-evropske dežele, kamor se uvaža zmrznjeno meso. Pri nas imamo zadosti domačega pridelka.) Priprava je zelo enostavna. Meso se zreže na drobne kose in se stisne v ročni preši. Sok se nato shrani v ledu. Jetični, ki dobijo 40—50 gr soka dnevno, ljudje ki so prestali težko bolezen ali pa so vsled česa potrebni redilne hrane, uživajo po eno žlico na dan, slabokrvni otroci po eno čajno žličko.

Če ne prenese otrok ali bolnik soka v naravni obliki, se mu lahko da zdravilo v poljubni jedi, a ta sme biti komaj mlačna.

Doživljaj gospe Pavlove

Ruski listi pripovedujejo doživljaje znane ruske dramske in kinematografske igralke Tatjane Pavlove v Italiji, kjer umetnica sedaj z velikim uspehom gostuje.

Ob času rimskega gostovanja Pavlove so poskušali neznanci izsiliti od nje velike denarne vsote. Grozili so pognati v zrak celo gledališče, če se to ne zgodi. V Milanu, kamor se je preselila Pavlova, so zopet drugi zločinci oropali v njeni odsotnosti hotelsko sobo in odnesli za 400.000 lir dragocenosti. Zdaj so pa v Turinu hoteli ukrasti... gospo Pavlovo samo!

Pred pol letom je nastopal skupaj s Pavlovo italijanski umetnik Capozzi, ki je bil potem angažiran za drugo gledališče. Pred kratkim pa je nenadoma dobila Pavlova brzojavko: «Nujno je potrebno, da se srečava in govoriva. Pridem pote z avtomobilom. Capozzi.»

Pavlova se ni zmenila za brzojav. Tri ure pozneje se je zglasil pri njej v hotelu zelo eleganten in še bolj razburjen gospod, ki se je predstavil za Pietra Raggia. Začel je z besedami: «Prihajam od ubogega Capozzija! Signora hiteti morate, če ga še hočete dobiti živega, itd.»

Nato je še pripovedoval, da je bil Capozi nevarno ranjen v nekem dvoboju. Previdna Pavlova pa se ni hotela peljati. Rekla je Raggiju, da jo bo spremljal neki drugi ruski igralec. Raggio je v to nerad privolil.

Komaj pa sta stopila z igralcem na ulico, je Raggio svojega spremljevalca omamil, pobil in podrl na tla, sam pa je srečno izginil v množici. Poklicana policija je ugotovila, da Capozzija sploh ni v Turinu. Dozdevni Raggio je bil eden izmed tolovajev, ki so hoteli ugrabiti rusko igralko...

Gospa Pavlova je postala sedaj po tolikih nezgodah previdna in stalno nosi seboj vse svoje dragocenosti, ki so uradno cenjene na več nego milijon lir. Policija, ki nadaljuje zagonetno preiskavo pa misli, da so se hoteli zločinci polastiti teh draguljev.

Bivoli v Zedinjenih državah

Ker so začeli zadnja leta izumirati bivoli v Zedinjenih državah, to pa vsled tega, ker so jih belokožci na svojem prodiranju proti zapadu iz gole strasti do pobijanja strašno decimirali, je izdala vlada strogo prepoved ubijanja teh krasnih divjih živali, ki so se v davnih časih v čredah po več tisoč glav podile po neprehodnih planjavah severne Amerike. Indijanci so jih pač lovili, toda le za svojo prehrano, tako da jih ni manjkalo. Vladna prepoved je imela uspeh, in se je število bivolov zopet tako pomnožilo, da prodajajo na nekaterih krajih njihovo meso. Skupno število bivolov v Zedinjenih državah znaša po uradni statistiki 4500. Od teh jih je 1600 last države in so razdeljeni v devet čred.

Eno največjih čred bivolov vzdržuje biologični urad poljedelskega ministrstva na posebnem ozemlju, velikem skoro 18.000 oralov, ob severnopacifiški železnici. Vsled izborne krme in popolnega miru se je ta čreda tako povečala, da ji je postal nacijonalni park in gozd v Bison Rangeu premajhen, kakor tudi za drugo lovsko žival, ki izumira. Zato so morali previšnje število živali odstraniti, da imajo ostale dovolj krme.

× **Stavka porotnikov.** Te dni bi se morala v Krakovu pred porotnim sodiščem nadaljevati razprava v dolgotrajnem procesu radi krvavih ekscesov v novembru lanskega leta, ko so komunistični uporniki razorožili oddelek vojaštva. Pri otvoritvi razprave niso bili navzoči vsi porotniki. Oni so se pojavili šele na energično zahtevo predsednika porotnega senata. Predsednik porotnikov pa je prečital protestno izjavo, v kateri naglašajo porotniki, da ne bodo prisostvovali nadaljnim razpravam, ker so radi njih dolgotrajnosti oškodovani pri svojih vsakdanjih poslih. Prišlo je do ostre razprave med porotniki in senatom. Porotniki so končno ustavili stav ko pod važnim pogojem. Izjavili so, da prisostvujejo razpravam samo še tri dni, nakar se bodo odstranili brez ozira na kazen, ki jim preti. Predstojništvo sodišča je stopilo takoj v zvezo z ministrstvom pravde v Varšavi. To je v sporazumu s finančnim ministrstvom sklenilo, da dobijo porotniki primerno odškodnino za izgubljeni čas.

× **Kvalifikacija.** «Zakaj pa tako slabe volje, gospod Ogorek?» — «Dobil sem koncesijo za stanovansko posredovalnico, pa je ne morem odpreti.» — «Kako to?» — «Ker že tri mesce iščem lokal za pisarno, a vse zaman. Ga ne dobim.»

× **Velika katastrofa v Napolju.** Te dni se je pripetila v Napolju velika nesreča. Ko se je vršila v cerkvi sv. Marije služba božja, se je porušil zvonik. Med verniki, ki so se ravno odpravljali iz cerkve, je nastala strašna panika. Sreča je bila, da ni bilo mrtvih in ranjenih še več oseb. Izpod ruševin so namreč potegnili samo neko mrtvo starko in več težko ranjenih oseb. Zelo veliko pa je število lahko ranjenih.

× **Mož, ki se je poročil s svojo taščo.** Taka bela vrana je neki James Burk iz Los Angelosa v Ameriki. Seveda je vzbudilo veliko senzacijo, ko je vdovec Burk, ki mu je že 59 let, peljal k oltarju svojo taščo Saro Malavey, staro 72 let.

× **Preskrba mleka v Londonu s tanki.** Da se ohrani mleko kolikor mogoče čisto, so uvedli sedaj v Londonu za njegovih sedem milijonov prebivalcev 500 posebnih velikih avtomobilov, imenovanih tanke, s katerimi se razdeljuje po ulicah mleko strankam. Vsak tank drži po 50 do 60 hektolitrov mleka, ki se nahaja v posebni zaboju podobni posodi, čije stene so iz stekla, da se vidi njena vsebina. Tanki pobirajo mleko naravnost pri kmetih v okolici mesta in ga potem vozijo po ulicah Londona brez prelivanja, kakor so ga nabrali na deželi. Ker se je ta način razdeljevanja mleka uvedel, bodo sedaj prevažali v Londonu vse mleko s tanki.

Resolucije učiteljske skupščine v Krškem

Učiteljstvo Poverjeništva UJU., Ljubljana, zbrano na pokrajinski skupščini v Krškem dne 8. in 9. julija 1924., je soglasno sprejelo sledeče sklepe in zahteve kot rezultate dvodnevnih posvetovanj in razprav:

MATERIJALNE IN PRAVNE ZAHTEVE UČITELJSTVA.

Vkljub zakonitim določbam še niso izpolnjene vse materijalne obveze države napram državnemu uradništvu, v tem pogledu izjavljamo:

1.) Zahtevamo takojšnjo izplačilo razlike med staro in novo plačo od oktobra 1923., ki nam po zakonu pripada.

2.) Država zanemarja svojo dolžnost do upokojencev. V tem pogledu naj se kronske pokojnine prevedejo na dinarske in naj se takoj izda draginjska uredba, s katero se bodo zvišale draginjske doklade upokojencev na podlagi že odobrenih kreditov.

3.) Upokojitveno postopanje naj se uredi tako, da ne bodo upokojenci po več mesecev ostali brez plače, temveč naj se po členu 152. urad. zakona odmeri in nakaže pokojnina z istim odlokom, s katerim se izvrši upokojitev.

4.) Upokojenim učiteljicam naj se izplača polna draginjska doklada in uvedejo naj se zopet draginjske doklade za širše člane družine, ki jih je uradnik primoran vzdrževati. Draginjski razredi naj se odpravijo.

5.) Šolskim voditeljem naj se izplača razmeram odgovarjajoča funkcijska doklada.

6.) Naturalno stanovanje naj se učiteljem, ki ga prejemajo kot odškodnino za administrativno odpravljanje šolskega poslopja, ne odračunava od stanarine.

7.) Vojaški zakon naj se izvaja tako, da učitelj-vojak ne bo zapostavljen radi odsluženja kaderskega roka za učiteljem-nevojakom ali učiteljico ter naj se prizadetim obrani službeno mesto.

8.) Učiteljem naj se dovoli za zborovanja, na katerih se razpravljajo za državo važna prosvetna vprašanja, večkrat v letu polovično vožnjo na železnicah in parobrodih.

9.) Šolskim nadzornikom naj se zvišajo prejemki in urede potnine tako, da bodo lahko brez osebne materijalne škode opravljali svojo službo.

10.) Izda naj se izvršilna uredba k členu 37. čin. zak. o zvišani stanarini, pri čemer naj se upoštevajo večja mesta, industrijski kraji in obmejne šole.

11.) Učiteljstvu na obmejnih šolah naj se dajo posebne doklade po členu 40. čin. zakona.

12.) Izda naj se izvršilna naredba k členu 112. čin. zak., da bo učiteljstvo deležno brezplačnega zdravljenja v bolnicah, ki jim ga zagotavlja zakon.

NAČELNO STALIŠČE Z OZIROM NA ŠOLSKO UPRAVO.

Učiteljstvo odločno vztraja v interesu šolstva in prosvete pri ločitvi prosvetne uprave od politične in obžaluje, da politična javnost ne uvidi te nujne potrebe in ne uvažuje utemeljenih razlogov učiteljstva. Podreditev prosvete velikim županom smatra za kvarno prosveti in šolstvu. Prosvetni upravi naj načeluje šolnik.

Čutimo se v svojih težko priborjenih pravicah ogrožene in protestiramo proti omejitvam, oziroma ukinitvam kompetenc onih šolskih korporacij, ki so osnovane na zakonu in v katerih ima učiteljstvo svoje legitimne zastopnike, t. j. višjega šolskega sveta. Uvedejo naj se učiteljske zbornice. Sedanji upravni sistem pri prosveti smatramo za absolutističen. Osnovnošolsko učiteljstvo izgublja težko priborjene pravice. To je nevaren prejudic za ureditev šolstva po bodočem šolskem zakonu.

V prosvetni upravi naj bo osnovnošolskemu učiteljstvu odprta pot do vseh upravnih mest, ki zadevajo osnovno šolstvo in naj se uradnike za taka mesta jemlje v prvi vrsti iz osnovnošolskega učiteljstva, ki pozna ustroj osnovnošolske prosvetne uprave in osnovne šole.

NADZORNIKI OSNOVNIH IN MEŠČANSKIH ŠOL.

Za nadzornike naj se imenuje le može, ki uživajo zaupanje učiteljstva, kateremu so nadrejeni, ki poznajo in služijo pri šolstvu, katero imajo nadzorovati, imajo najboljšo strokovno kvalifikacijo, so dobri organizatorji, možje z značajem plemenitega človeka in s prepričanjem in vero zavednega nacijonalista, ker le ti garantirajo, da bodo vršili svojo nalogo, kakor zahteva potreba in duh časa in bodočnost naše domovine.

Nadzorniki naj bodo iz vrst učiteljstva, ki pozna ustroj osnovnošolske uprave in osnovne šole ter so že službovali na njej.

Odločno odklanjamo in zavračamo naziranje nekaterih političnih faktorjev in politične državne uprave, da naj bi vršili nadzorstvo nad osnovnim šolstvom profesorji, ker jih v smislu gornjih načel odklanjamo.

ŠOLSKI ZAKON.

Predložitev šolskega zakona narodni skupščini smatra učiteljstvo za eno najnujnejših zahtev, ker ima šolstvo neizmerno škodo z odlaganjem rešitve tega vprašanja.

NARODNO PROSVETNO DELO. ŠOLSKI ODER.

Skupščina smatra šolski oder kot vzgojno sredstvo eminentne važnosti, zato je to delo podpirati z vsemi sredstvi in ga gojiti sistematično in organizirano. S prireditvami je treba podpirati tudi narodno-prosvetni sklad, da se da gospodarsko podlago temu gibanju. Knjižnico «Šolski oder» je razširiti čim bolj, da se omogoči izbaja novih iger.

O prireditvah je poročati dnevnemu časopisja, ki je razširjeno v dotičnem kraju in stanovskemu, v svrho statistike.

ORGANIZACIJA KNJIŽNIC.

Mladinske in javne ljudske knjižnice za ljudstvo in dobre strokovne knjižnice za učiteljstvo smatramo kot temeljno in neobhodno potrebno izobraževalno sredstvo ter predpogoj za nadaljnjo šolsko in narodno prosveto. Vsaka šola mora imeti mladinsko knjižnico, ki naj se čimbolj izkoristi. Osnuje naj si javno ljudsko knjižnico za šoli odraslo mladino in ljudstvo. Lokalne in okrajne strokovne učiteljske (pedagoške) knjižnice naj se reorganizirajo. Okrajne strokovne knjižnice naj tvorijo s svojimi odbori okrajno centralo vsega knjižničnega gibanja v okraju, svojo centralo pa naj imajo v centralni knjižnici Pov. UJU. v Ljubljani. Ta naj se izpopolni z vsemi bibliografsko važnimi pedagoškimi in šolskimi deli; poverjeništvo naj prične s tozadevno zbirko, članstvo se pa poziva, da daruje knjige centralni knjižnici Pov. UJU.

NUJNI KORAKI ZA ODPOMOČ OBMEJNEGA ŠOLSTVA.

Obrambna društva in vlado opozarjamo, da je naše obmejno šolstvo na severni državni meji vse premalo podprto za nacijonalni boj in nalogo, ki jo ima vršiti. Tem šolam manjka moralne in materijalne podpore. Na te šole je pošiljati najboljše in zanesljivo učiteljstvo, ki je tudi za izvenšolsko delo vneto, ter ga je v to svrho materijalno še posebej podpreti, da se bo brez skrbi za gmotno stanje lahko posvetilo temu delu. Našim obmejnim šolam je treba mladinskih in javnih ljudskih knjižnic.

V naši državi se vse preveč protežira nemško, italijansko in madžarsko šolstvo, ker naši bratje onstran meje, v Italiji, v Nemčiji in na Madžarskem nimajo niti najpotrebnejšega narodnega šolstva. Zgražati se moramo nad postopanjem kulturne Italije z jugoslovansko manjšino, ki ji je v letošnjem letu nasilno vzela narodno šolo in sedaj celo prepoveduje narodna društva na Goriškem.

Pozivamo vlado, da ukrene vse potrebno za kulturne pravice naših neodrešenih bratov.

STALIŠČE DO NAPREDNEGA TISKA

Potrebo organiziranega sodelovanja pri naprednem izvenstanovskem časopisju se je s strani našega stanu še premalo upoštevalo. Za neobhodno smatramo, da se podpre ta časopisje s poročili občejavnega, kulturnega, prosvetnega, gospodarskega in socialnega značaja, da se potem to časopisje lahko razširi in ukorenini med narodom. Dosedaj smo se premalo posluževali izvenstanovskega časopisja, da bi ustvarili šoli in našemu stanu prijazno javno mnenje v narodu.

Kot organizacija, ki ima svoje zastopnike v vsakem kraju Slovenije, nam je lahko storiti oboje. Kot nujno smatramo za osvojitev javnega mnenja, da vsak učitelj poroča naprednim listom o dogodkih in kulturno - gospodarskih ter političnih potrebah ljudstva iz svojega okraja ter se je treba za to delo organizirati; na drugi strani je treba ustvariti stalen kader (nekak dopisni urad učiteljstva), ki bo stalno in dosledno informiral vse napredno časopisje o vseh naših prosvetnih, šolskih in stanovskih zahtevah in ustvarjal nam prijazno javno mnenje potom javnega časopisja; na tretji strani je potreba organizirati tudi obrambno delo na napade v časopisju, ki imajo tendenco jemati šoli in učiteljstvu ugled v javnosti.

GOSPODARSKA ORGANIZACIJA.

Gospodarsko organizacijo moramo smatrati za temelj in predpogoj dobre stanovske organizacije; zato moramo stanovska gospodarska podjetja podpirati z vsemi sredstvi v moralnem in materialnem oziru. Načeloma bodi vsak naš član tudi član vseh naših gospodarskih zadružnih podjetij in gospodarskih stanovskih društev, za kar naj poskrbe okrajna društva. Misliti naj se prične na prirejanje stanovskih gospodarskih tečajev za zastopnike vseh okrajnih društev, na katerih naj se prične vzgajati in organizirati učiteljstvo v tem pravcu.

Iz te podlage se bo razvilo tudi uspešno in sistematično delo učiteljstva na širšem narodno - gospodarskem polju.

ORGANIZACIJA KULTURNEGA GIBANJA.

Kulturna in strokovna izobrazba članstva UJU bodi najtrdnejša in najtrajnejša podlaga naši organizaciji. Tej izobrazbi naj posveča članstvo vso pažnjo; prireja naj predavanja, tečaje ter naj ustanovi pedagoške krožke pri okrajnih društvih v zvezi s kulturno pedagoškim odsekom UJU, poverjeništvo Ljubljana. Iz vidika ne smemo izgubiti stika z izvenstanovskim kuturnim gibanjem.

VZGOJA STANOVSKEGA NARAŠČAJA.

Vzgoji stanovskega naraščaja se posveča še premalo pažnje. Naraščaj potrebuje tudi vzgoje za izvenšolsko delo. To vzgojo naj preskrbe okrajna društva na sedežih državnih učiteljišč. Vzgoja se ima vršiti po sistematičnem načrtu in se ima v to svrho preskrbeti naraščaju primeren lokal, kjer se bo lahko vzgajal v tej smeri. Nujno potrebno bo misliti na ustanovitev glasila za naš stanovski naraščaj vse države.

V svrho ustanovitve gospodarske podlage tega gibanja naj članstvo z vsemi sredstvi podpira «Učiteljiški sklad» ter naj točno vplačuje tozadevni organizacijski davek. Podpiranju in olajšanju socialnega položaju našega naraščaja, to je glede stanovanja, prehrane in nabave šolskih potrebščin je posvečati posebno pozornost in je po možnosti ustanoviti za to posebno podporno društvo za učiteljiščnike, da se tudi širši javnosti omogoči sodelovanje.

DISCIPLINARNI PREDPISI ZA UČITELJSTVO.

1.) V smislu čl. 170 čin. zak. zahtevamo za učiteljstvo poseben disciplinarni postopek, kateremu naj bo podlaga novi šolski zakon.

2.) Učiteljstvo sodi disciplinarni senat obstoječ iz strokovnjakov.

3.) Prizivne instance naj bodo disc. senat min. prosvete, upravno sodišče in državni svet, ki razsoja le v slučaju, ako se je pri preiskavi kršil zakon.

4.) Denarne globe naj popolnoma odpadejo.

5.) Disciplinarne preiskave se ne sme otvoriti na podlagi anonimnih ovadb in nepodpisanih časopisnih člankov ter se imajo smatrati kot nujne in rešiti praviloma najkasneje v roku 3 mesecev.

6.) Vsako ovadbo dobi obdolženec takoj v izjavo.

JAVNA OCENA UČITELJSTVA.

Na osnovi čl. 72 uradniškega zakona, ki določa, da ocenjevanje po uradniškem zakonu ne velja za nastavnike vseh vrst šol, zahtevamo, da se vnesejo v novi šolski zakon določbe o ocenjevanju, ki bodo odgovarjale modernemu načinu ocene.

Moderni način ocene mora temeljiti na sledečih principih: Ocena mora biti javna in komisijska. Učitelj ima vpogled v oceno, se sme zoper slabo oceno pritožiti in v slučaju potrebe zagovarjati.

Slovensko učiteljstvo se je dolga desetletja borilo za tako moderno oceno, jo je doseglo po prevratu in ima že od leta 1920. v veljavi predpise (naredba pov. za uk in bog. v Sloveniji. Ur. list št. 52, toč. 194), ki odgovarjajo modernemu načinu in postopanju pri ocenjevanju.

Zahtevamo, da se slični moderni predpisi o ocenjevanju vnesejo tudi v novi šolski zakon in se odpravi tudi zakonitim potom zastareli in nemoderni način ocenjevanja.

POSLOVANJE NAŠE ORGANIZACIJE.

Diferenciaciji dela v organizaciji je posvetiti vso pozornost, ter je pritegniti k delu vse članstvo, učitelje in učiteljice. Vprašanju izpopolnitve organizacije naj se posveča več pozornosti. Društva je deliti v svrho čim večjega delovanja v krožke.

DRŽAVNA HIMNA.

Odpravo državne himne iz cerkve ob priliki drž. praznikov smatra učiteljstvo iz vzgojnega ozira za zelo kvarno, dokler se ni dalo nadomestila za to.

Učiteljstvo poziva ministrstvo, da se čimprej popravi ta pogrešek.

Gospodarstvo

Slabost rumunskega leja

Nade, ki so jih pred dvema letoma stavili v nastop liberalne vlade glede izboljšanja lejevega tečaja, so se izjalovile. Lej si ni opomogel, temveč je še dalje nazadoval. Posebno v zadnjih mesecih je lej rapidno padel. V drugi polovici meseca februarja je notiralo 100 lejev na curiški borzi 3.22, sedaj pa notira le še okrog 2.35.

Ta valutni padec je za državne, komunalne in zasebne dolgove v inozemstvu usodnega pomena. Podoba je sicer, da se bo lej zopet nekoliko popravil, toda na trajnost zboljšanja tako dolgo ni računati, dokler se splošne gospodarske prilike v državi ne postavijo na solidnejšo bazo. Sedanje stanje je znak, da Rumunija doslej ni bila v stanu svoje izdatno bogastvo izkoristiti s pravilno in zdravo gospodarsko politiko.

Krivda na stalnem padanju leja se pripisuje v prvi vrsti zaviranju izvoza, kar povzroča, da produkcija pada in da velike vrednosti v naravnih produktih ostanejo neporabljene v državi ali pa deloma celo propadejo.

Ko je l. 1922. prodala Rumunija Švici večje količine pšenice, so je tečaj leja v Curihu povzpel na preko 5 švicarskih frankov, toda je takoj zopet padel, ko se je izkazalo, da Rumunija kupčijskemu zaključku ne more v polni meri zadostiti. Rumunija ni mogla spraviti na kmetih toliko žita skupaj, da bi mogla dobaviti Švici vso količino. Koncem leta 1923. se je zopet obetal povoljen izvoz, radi česar se je lej ponovno popravil, toda visoke izvozne pristojbine so večji izvoz onemogočile. Posledica tega je bilo ponovno oslabljenje leja.

Nepojasnjene prilike vladajo tudi glede izkoriščanja in izvoza petroleja. Med producenti in vlado se vrši stalna borba, ki so jo poostrili še najnovejši gospodarski zakoni. Zlasti novi rudarski zakon je prinesel temeljne spremembe glede posesti rudarske pravice v splošnem in glede udeležbe inozemcev posebej. Doslej znane določbe segajo tako globoko v sedanje lastninske razmere, da so Zedinjene države diplomatičnim potom protestirale v Bukareští. Smatra se kot velika pogreška, da Rumunija, ki poseduje tako malo lastnih denarnih sredstev, v tako veliki meri izključuje inozemski kapital. S svojimi lastnimi sredstvi Rumunija nedvomno ne more dvigniti vse svoje naravne zaklade.

Novi davčni zakon močno obremenjuje producente, povzroča s tem draginjo in stagnacijo v trgovini. Poleg tega onemogoča razpečavanje blaga, pomanjkanje denarnih sredstev in kredita. Obtok bankovcev je nezadosten, ker se v svrho stabilizacije ne smejo izdajati novi bankovci. In vendar kljub temu lej pada, ker niso dani drugi pogoji za vzdržanje lejeve vrednosti.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (17. t. m.) Pšenica: stara 355; nova 315 — 320. Turščica: stara 250 — 255. Moka: boza «00» 490 — 500; «0» 485 — 490; «2» 440 — 445; «5» 375 — 390; «6» 350 do 365; «7» 300 — 310. Otrobi: 195. Skupni promet 77 vagonov; od tega 45 pšenice, 18 turščice in ostalo moke. Tendenca nespremenjena.

Dunajski goveji sejem (17. t. m.) Dogon 892 glav; od tega 51 domačih, 186 iz Madžarske, 24 iz Češkoslovaške, 434 iz Jugoslavije, 197 iz Rumunije. Notirajo po kakovosti za kg žive teže v tisočih aK: voli 13 — 18, biki in krave 13.5 do 18, slaba živina 8.5 — 13. Cene so napram pondeljku popustile za 500 do 1000 aK pri kg.

Dunajski svinjski sejem (17. t. m.) Dogon 2144 glav. Notirajo za kg žive teže: debele svinje 19 — 22.500, mesne 22 do 25.000 aK. Cene so ostale pri precej živahnem prometu na višini torkovih cen.

Lesni trg (17. t. m.) Poslovanje na jugoslovanskih tržiščih je precej oživelo. Povečal se je tudi izvoz, in to zaradi nizkega stanja dinarja. Kupčija je živahna zlasti z Italijo in je izvoz preko sušaške luke precejšen. Raste tudi izvoz v Francijo. Izvaža se dalje v Severno Afriko, Grčijo in Turčijo. Cene na naših tržiščih ne kažejo posebnih sprememb. — V Milanu so notirali zadnje dni v lirah: jelka v deblu 200 — 250, grede 230 — 250, deske I. 480 — 550, II. 330 — 345, III. 250 — 270, morali žagani 290 — 325, mecesnovina v deblu 250 — 300, v nesortiranih deskah 420 — 480, jablan v deblu 17 — 21 (za mtc.), bukev v deblu 23 do 25 (za mtc.), v deskah neobrobljeno 340 do 400, oreh v deblu 65 — 85 (za mtc.), oreh za furnirje 130 — 175 (za mtc.), v deskah 900 — 1500 lir. — V Franciji so notirali zadnje dni v fr. fr.: iglasti stavbni les 220 — 225 franko vagon švicarska meja za kub. meter, tesarski mehki stavbni les, 3 do 5 m dolga 210; 5 do 6 m dolga 230; 6 do 7 m dolga 270, hrastovina 300 — 320 fr. fr.

Dunajski trg z mlekarskimi izdelki. (17. t. m.) Dovozi sirovega masla so se nekoliko zmanjšali. Povpraševanje je precej živahno. Notirajo v aK: Gornjeavstrijsko sirovo maslo 54.000—56.000, madžarsko mlekarniško sirovo maslo 65.000, Gornjeavstrijsko mlekarniško sirovo maslo 65.000, dansko 73.000, holandsko 71 tisoč aK za kg. Razpečavanje sira je za enkrat precejšnje in so cene poskočile. Cena za kg: gouda-sir 32.000, eidamski 37.000, švicarski emmentalski 59.000 avstrijskih kron. Po kondenziranem mleku ni nikakšnega povpraševanja.

Ljubljanski živinski sejem (16. t. m.) Dogon: 170 konj, 37 volov, 61 krav, 17 telet in 93 prašičev. Povprečne cene za kg žive teže v Din: voli I. do 13.50, II. do 12, III. do 11.50, krave debele do 11.50, krave klobasarice 7 — 9, teleta do 16. Par prascev se je trgoval od 500 Din dalje. Par dobrih konj se je dobilo za okrog 15.000 Din. Dogon ni bil poseben, ker kmetje zaradi dela na polju nimajo časa. Tudi kupčija ni bila živahna. Od inozemcev je bilo nekaj avstrijskih Koroščev, ki so se zanimali za vole.

Dunajska borza za kmetijske produkte (16. t. m.) Tendenca zelo čvrsta. Ponudbe v stari in novi pšenici niso zadostne. Cene že dalje časa rastejo. Notirajo za kg vključno blagovnoprometni davek ab Dunaj v aK: pšenica, domača 3300 do 3400, madžarska s Potisja 3600 — 3700; turščica 2750 — 2850, oves, domači 2900 do 2950, madžarski 2850 — 2950, rumunski 2700 — 2800; pšenična moka «0», domača 5900 — 6000, madžarska, dvojna sipka 5500 — 5800, sipka 5200 — 5500; otrobi 1775 — 1875 aK.

= **Pregled in maleinizacija konj, ki so namenjeni za izvoz v inozemstvo.** Po naredbi ministrstva za poljedelstvo in vode morajo biti odslej naprej vsi enokopitarji (konji, mezgi, mule in osli), ki so namenjeni za izvoz v inozemstvo, preden se vtovorijo v železniške vozove (brodove), pregledani in maleinizirani (očesni poizkus) po veterinarju, ki je odrejen za pregled živali ob vtovarjanju na dotični železniški (brodarski) postaji. Vsak izvoznik je dolžan obvestiti pristojnega veterinarja pravočasno, in sicer najmanj 24 ur prej, da ta izvrši potreben pregled in maleinizacijo. Tozadeven razglas izide v »Uradnem listu«.

= **Železniški promet z Jadranom.** Ministrstvo prometa namerava na prošnjo raznih trgovskih zbornic v kratkem urediti in izboljšati železniški promet z glavnimi mesti ob obali Jadrana.

= **Državna subvencija za parobrodarska društva.** Minstrski svet je odobril kredit v znesku 40 milijonov dinarjev kot subvencijo za naša pomorska brodarska društva. Najprej bodo dobila podporo ona društva, ki vrše obalno plovbo. Ta društva bodo prejela po 7 milijonov dinarjev za popravo svojih ladij.

= **Mednarodna konferenca o južni železnici** se bo po vesteh italijanskih listov vršila poleti v Genevi. To bo poslednje zborovanje te korporacije in se bo pričelo s porazdelitvijo voznega parka.

= **Izgledi letošnje stvetovne žetve.** Po doslej objavljenih setvenih in žetvenih poročilih bo rezultat letošnje žetve nekoliko slabši kakor je bil lani. V Severni Ameriki je bil položaj v začetku junija nepovoljnejši nego v junju 1923., ker so posebno v Kanadi posevki bili še slabo razviti. V Zedinjenih državah je obdelana manjša površina nego lani. V onih petih državah, ki običajno predstavljajo četrtino celokupne svetovne žetve pšenice, se ceni letošnja žetev na 745.1 milijona centov napram 816.4 milijona centov v l. 1923. Samo v Zedinjenih državah bo po dosedanjih cenitvah znašala žetev 55.5 milijona centov manj nego lani in 112.7 milijona pod povprečno žetvijo zadnjih petih let.

= **Povišanje bančne obrestne mere v Avstriji.** Z Dunaja poročajo, da se je od Zveze narodov postavljeni svetovalec Avstrijske nacijonalne banke v nekem razgovoru pečal s povišanjem bančne obrestne mere ter se izjavil brezpogojno za takojšnje povišanje. Takšen ukrep je po njegovem mišljenju potreben zato, da dobi Nacijonalna banka stik z denarnim trgom. Ako se sedaj takoj ne sklene povišanje, se bo pozneje najbrž morala določiti dosti višja obrestna mera, nego bi bila potrebna sedaj.

= **Plačilne težkoče dunajske firme.** — Firma s sukancem na debelo Josef Rosenthal se nahaja v plačilnih težkočah in prosi za uvedbo sodnijske prisilne poravnave.

= **Povišanje tovornih tarifov v Bolgarski.** Po vesteh iz Sofije se s 1. avgustom povišajo bolgarske železniške tovorne tarife za 15%. Povišanje ne zadene petrolej, sol, sočivje, moko in žito.

= **Z madžarskega lesnega trga.** Položaj na madžarskem lesnem trgu se je v zadnjem času znatno poslabšal. Obetajoče se pomanjkanje denarja je nastopilo in tvrdke, ki so doslej svoje zaloge zadrževale, da bi zavirale padanje cen, mečejo sedaj velike množine na trg, tako da je v vseh vrstah lesa nastal silen padec cen, zlasti ker je povpraševanje neprimerno majhno.

= **Nazadovanje obtoka bankovcev v Madžarski.** Madžarska nacijonalna banka je objavila svoj drugi izkaz. Obtok bankovcev je napram prejšnjemu izkazu nazadoval za 2.7 milijarde na 2891 milijard madžarskih kron.

= **Ukinjena zlatocarinska lista v Poljski.** Doslej so se morale carine v Poljski plačevati za gotove predmete v efektivnem zlatu. Sedaj pa je obenem z uveljavljenjem nove carinske tarife ukinjena zlatocarinska lista. Nova carinska tarifa je stopila v Poljski v veljavo 14. t. m.

= **Skok žitnih cen na berlinski produktni borzi.** Predvčerajšnjem je poskočila na berlinski produktni borzi pšenica za 25 na 188 mark. Rž se je podražila za 6 mark. Istotako ostale žitarice in moka. Naraščanje cen je deloma kriva sklenjena oprostitev žitnega izvoza, radi česar je domača ponudba skoro popolnoma prenehala, deloma pa skok cen na zunanjih trgih, posebno ameriških, kjer se je pšenica znatno podražila, in sicer, kakor se javlja, zaradi neugodnih žetvenih poročil iz distrikta Arkansas.

= **Nova banka v Rusiji.** V Moskvi se je ustanovila nova poljedelska banka. Njana svrha je, da daje kmetom cenene in obsežne kredite na razpolago zlasti sedaj spričo slabo obetajoče žetve.

Sokol

Sokolski Glasnik

15. junija sta izšli skupno dve številki (12. in 13.) Sokolskega Glasnika, ki obsegata kar štiri tiskane pole, to je zadostno nadomestilo, ker 1. julija list zaradi zaposlenosti br. urednika na sarajevskem zletu ni izšel. Uvodnik je tudi tokrat, kakor običajno, napisal br. Ambrožič. V njem opisuje na kratko dobre in slabe strani zleta. V glavnem se obrača na društvene načelnike in jih pozivlja, da se posvetijo z vso resnostjo vzgoji članstva, naraščaja in dece, da bodo v prihodnji prišli vsi disciplinirani in pripravljeni na zlet, kar velja tudi za člane-netelovadce, ki nastopajo v slavnostnem kroju. Vse take napake naj bodo popravljene na zagrebškem zletu. — Starosta br. Gaugl razmotriva o napredku jugoslovenskega Sokolstva od I. sabora do danes in pričakuje, da bo zagrebški sabor dal zopet novih pobud in smernic za bodočo dobo do prihodnjega sabora. Iskreno želi, da bi spoznali sokolsko resnico tudi oni bratje in sestre, ki sta jih slepota in politična strast odtujile iz vrst jugoslovenskega Sokolstva. — Kritično poročilo o sarajevskem pokrajinskem zletu piše savezni podnačelnik br. Vojnović iz Beograda. Ne oziraje se za levo in desno, biča pogreške in napake, ki so pokazale na zletu. Kritika je zares stvarna in odkrita. Želeti bi bilo, da Vojinovičev članek prečitajo vsi bratje in sestre, ki so bili na zletu v Sarajevu, pa smo brez skrbi, da so s tem v veliki meri odpravljene napake, ki so se pojavile tam. Taka objektivna kritika iz lastnih vrst je velikega pomena in navadno nekaj zaleže. — Obširno je poročilo saveznega podsarosta br. Bajžlja o pokrajinskem zletu v Čes. Budjevicah. Tudi iz tega se lahko marsikaj naučimo. — Jako informativno je poročilo o odborovi seji ČOS., ki se je vršila v Pragi 14. in 15. junija in se je je kot zastopnik JSS. udeležil br. Svajgar, ki je sestavil tudi poročilo v Glasniku. — Ostali del obravnava, izvzemši nekaj malega, razne poslovnike, pravilnike in navodila raznih odsekov in odborov, kar je vse kot priprava za sabor. Tu so poslovniki prosvetnega odbora saveza, žup in društev, pravilnik za strokovno knjižnico, pravilnik za disciplinarno postopanje in razni pravilniki za tehnične organe. — Pod rubriko «Sokolski Sabor» se nahaja organizacija sabora, ki bo pred plenumom zboroval v petih odsekih, in sicer: Odsek za načelna vprašanja, Savezni prednjački zbor, Organizačni odsek, Prosvetni odbor, Literarni in novinarski odsek. Priobčeno je tudi razpravno gradivo in savezni poročevalci ter spored zasedanja odsekov in plenuma. Koncem te rubrike se nahajajo resolucije starešinstva JSS. za sabor. — Med dopisi sta poročili o županih zletih v Starem Bečeju (Bačka) in Veliki Kikindi (Banat) ter dopis iz zagrebške župe. — Med drugim ima Glasnik tudi poročilo o izbirni tekmi tekmovalne vrste za olimpijado in sliko tekmovalcev.

VSEM BRATSKIM SOKOLSKIM DRUŠTVOM V SLOVENIJI!

Jugoslovenski olimpijski odbor v Zagrebu nam poroča, da se vrši žrebanje olimpijskih srečk, ki smo jih razposlali br. sokolskim društvom, dne 1. avgusta tega leta in da moramo neprodane srečke dostaviti do 25. julija t. l. Jugoslovenskemu olimpijskemu odboru v Zagrebu.

Z ozirom na to pozivljamo vsa bratska društva, da nam neprodane srečke vrnejo najkasneje do 23. julija. Istočasno naj se vpošlje denar za prodane srečke, ker po tem terminu vrnjenih srečk ne bomo več sprejeli in so br. društva obvezana plačati za srečke gotovino. — Bratska društva naj smatrajo to obvestilo zaradi kratkega termina kot oficijelni razglas!

Zdravo!

Starešinstvo Jugosl. Sokolskega Saveza.

Sokolsko društo v Kamniku ima svoj javni nastop dne 3. avgusta na letnem telovadišču, nakar opozarja vsa bližnja sokolska društva in prijatelje Sokolstva. — Zdravo!

Zanimivi blagajniški podatki iz Češke Obce Sokolske na zadnji odborovi seji. Dohodki so znašali 1,365.389 Kč, izdatki pa 1,191.808 Kč. Knjigarna, ki vodi lasten račun, je prodala za en milijon strokovnih in idejnih knjig. Poškodbeni fond je imel dohodkov 1,013.000 Kč, izplačal je na podporah članstvu 344.000 Kč, naraščaju 100.000 Kč, deci 28.657 Kč, iz rezerve je podaril 28.000 Kč. Fond za sokolsko zdravilišče znaša 200.000 Kč, rezervni zaklad 1,050.000 Kč, za zdravljenje članstva na morju 60.000 Kč, Tyršev dom je veljal dosedaj 6,387.507 Kč, loterija je nesla nad 2,500.000 Kč, garančni sklad pa znaša 2,034.000 Kč. Narodni sklad, ki podpira sokolska društva v ponemčenem ozemlju pri zidavi sokolskih domov, ima 600.000 Kč. Fügnerjev sklad za podporo onemoglih prednjakov in starih sokolskih delavcev znaša 357.000 Kč. Narodni sklad je dal v zadnji poslovni dobi 60.000 Kč podpore. Celokupno premoženje ČOS. znaša 2.212.478 Kč, ne vštevši Tyrševega doma in njegovih skladov. — Te številke kažejo, da je ČOS. tudi gmotno dobro fundirana, da ne govorimo o dobri organiziciji, vzlic temu ji češka orlovska glasila že nekaj let napovedujejo razsul in konec.

Sport

Olimpijada

Pri semifinalu v *waterpolu* v sredo sta bili izločeni Švedska in Češkoslovaška. Belgija je porazila Češkoslovaško s 5 : 1, Francija pa Švedsko s 5 : 1. Za zmago se torej borita Belgija in Francija, za tretje mesto pa Švedska in Češkoslovaška.

Izidi v predtekmovanjih v *prsnem plavanju* na 200 m so: Prvo tekmovanje: 1. Skelton (Amerika) 2:56, 2. Hening (Švedska), 3. Bitzkey (Madžarska). Drugo tekmovanje: 1. De Combe (Belgija) 3:02, 2. Naw (Anglija), 3. Sipos (Madžarska). Tretje tekmovanje: 1. Kirschbaum (Amerika) 3:01, 2. Piowaty (Češkoslovaška). Četrto: 1. Flint (Anglija) 3:05.2, 2. Hollosi (Madžarska) 3:06.

V hrbtnem plavanju za gospode na 100 m pridejo v finale Amerikanec Kealcha (1:13.4), Madžar Bartha, Anglež Macdovall, Amerikanec Vyatt, Francoz Zebig, Anglež Ra Feinson, Japonec Saiton, Norvežan Thanlon in Šved Skoglund.

400 m za gospode: V finale pridejo: Weissmüller (Amerika, 5:22.2), Charlton (Avstralija 5:30.2), Breger (Amerika), Hatfield (Anglija) ter Šveda Ake in Arne Borg, Čehoslovak Antos (5:34), Avstralec Beaurepaire, Anglež Anison in Amerikanec Smith.

V skokih so Amerikanci v premoči pred vsemi drugimi. Dosegli so v vseh serijah mestno številko 5. Za njimi pridejo Švedi.

Nurmi

Najboljši tekač sveta.

Nazivajo ga fenomen. To ime tudi zasluži. Ni ga bilo še atleta, ki bi tako namah osvojil srca vseh prisotnih kakor ta Finec. Poročali smo že v «Jutru», da je zrušil tekom ene ure dva rekorda: tek na 1500 m in na 5000 m. Našim čitateljem hočemo v naslednjem podati par misli, ki jih priobčuje o priliki teh Nurmijevih uspehov «Le Journal».

Včeraj smo doživeli dan, piše dopisnik «Journala», kakor ga še ni bilo v našem življenju in ga tudi ne bo. Najkrasnejša atletska tekmovanja preteklosti, najlepši rekordi kakor n. pr. Meredithov v Stockholmu ali Fossov v Anversi, vse to je včeraj pobledelo spričo novega pojava: videli smo Nurmija.

Da govorimo resnico, nismo videli, zaslutili smo le, kaj zmore Nurmi, kajti ta plavolasi mirni Finec izrazitega obraza, ki se zdi, da je brez živcev in da ga je sama lagotnost in sila, nam ni pokazal vsega, kar zna. Zaslutili smo in razumeli, ko smo ga videli, da ginejo pred njim svetovni rekordi kakor sneg pred solncem in da je odvisno le od njegove volje, pa se nam bodo zazdeli še včeraj nečuveni uspehi atletike majhni in ničevi.

Včeraj, malo pred 16. uro se je začel finale na 1500 metrov. Težka naloga in Nurmi je imel nebroj opasnih tekmecev, med temi Angleža Loweja, olimpijskega zmagovalca na 800 metrov. Če je hotel zmagati, je moral tudi potolči olimpijski rekord iz Stockholma, kjer je pred dvanajstimi leti zmagal Anglež Jackson v 3 min 56$^{1}/_{5}$ sek. No, Nurmi je že pred štirimi tedni dokazal, da je nalogi kos, ko je doma potolkel svetovni rekord (svoj lastni!) v teku na 1500 m: 3 min. 52$^{3}/_{5}$ sek. Toda v Parizu ga je čakala dokaj težja naloga. Kajti še isti dan, dve uri kasneje je moral teči 5000 m, kjer je imel dva silno opasna tekmeca, Šveda Wideja in rojaka Ritolo, rekorderja na 10.000 m.

Znamenje za pričetek; Anglež Lowe prevzame vodstvo. Po jedva 200 metrih ga Nurmi prehiti. Njegov korak je velik a kakor automatičen. Ostali tekmeci morajo napenjati vse sile, da mu morejo slediti. Pri 500. metru, t. j. koncu prve runde, vzame mirno uro v roke in pogleduje nanjo. Njegov tek se pri tem ne izpremeni niti najmanj. Za njim tečeta Francoz Wiriath in Ray Watson, Amerikanec brez roke, silno se trudita, a vidoma zostajata. Druga runda: Nurmi pogleda zopet na uro. Zvonec naznani sedaj zadnjo rundo: Nurmi še vedno ne pospeši teka. Dobro namreč ve, da njegov tempo — pretekel je kilometer v 2 min. 32 sek. — zadostuje, da ostanejo zasledovalci v primerni razdalji. Ko dospe na cilj, je miren kakor vedno, obraz mu je negiben in zaman iščeš na njem zrakov utrujenosti in onih značilnih spačenih potez, ki jih rodi do skrajnosti napeti boj med voljo in močjo.

Njegov čas je znašal 3 min. 53$^{3}/_{5}$ sek. in se je približal za sekundo svetovnemu rekordu ter nadkrilil za 3$^{1}/_{5}$ sekunde olimpijski rekord.

Anglež Stallard, ki je prispel drugi na cilj, se je zgrudil nezavesten na tla.

Če pomislimo, da je dosegel Nurmi ta uspeh kljub temu, da mu je moral ves čas teka lebdeti pred očmi boj na 5000 metrov, ki ga bo moral izvojevati slabo uro kasneje, in če pomislimo, da je tudi v tem boju zmagal Nurmi v času 14 min. 31$^{1}/_{5}$ sek. ter s tem potolkel olimpijski rekord za pet sekund, svojemu svetovnemu rekordu pa se približal za tri sekunde, potem šele vemo ceniti uprav bajne zmožnosti Nurmijeve.

S. K. Jadran pozivlja gg. odborike upravnega odbora na sejo ki se vrši v soboto, 19. t. m. ob 20., v restavraciji pri «Roži». — Tajnik.

S. K. Slovan v Ljubljani. Ker se sestanek rednih članov vsled nepričakovanih zaprek ni mogel vršiti, se ponovno sklicuje na petek, 18. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji Lloyd. Udeležite se zanesljivo vsi!

Motoklub Slovenija vabi vse člane k sestanku danes, 18. t. m., ob pol 9. zvečer v gostilni «pri Levu». Sprejemale se bodo prijave in dala navodila za nedeljsko tekmo. Sestanek tudi za nevozače obligaten. — Odbor.

Ilirija I. : Ilirija (rez.) 3 : 2 (1 : 2). Pred včerajšnjo nogometno tekmo se je Ilirija poslovila od svojega marljivega trenerja, g. Pammerja, ki odhaja na Dunaj. Poleg odbora so se tudi igralci s toplimi besedami poslovili od svojega tovariša in mu izrekli svojo zahvalo za njegov trud in požrtvovalnost. V znak zahvale je moštvo izročilo g. Pammerju v spomin lepo usnjato listnico z bogato vsebino. Po oficijelni poslovitvi se je vršila tekma, ki je bila prav zanimiva. Tekma nam je pokazala, da ima Ilirija dvoje prav dobrih moštev. Rezerva je bila skoraj enakovreden nasprotnik prvemu moštvu. Posamezni igralci so tehnično in taktično zelo napredovali. Prvo moštvo je bilo sicer v lahki premoči, a je pred golom zastreljalo nebroj idealnih pozicij. Upamo, da bo letošnja poletna sezona prav zanimiva, ker izgleda, da bo Ilirija v dobri formi. Tekmo je sodil dobro g. Vodišek.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Poslano.*

Naznanilo in pojasnilo.

Novomeški radovedneži mi ne dado miru zaradi tega, ker sem spravil iz stanovanja na trgu Kraljeviča Petra meni in drugim strankam nadležne stanovalce; pojasnjujem jim, da sem to naredil v teku 24 ur in da je ob isti priliki igrala godba. Kako sem to napravil, rad pojasnim vsakomur, ki se obrne na mene.

Ivo Šmalc
trgovec s klobuki, Novo mesto.

* Za vsebino uredništvo ni odgovorno

Poslano.*

V «Strokovni borbi» z dne 7. t. m. ve nekdo povedati, da sem 1. julija t. l. streljal na delavce v Trbovljah. To je zlobna laž od gotovih škodoželjnih ljudi. Izjavljam, da sem pripravljen izplačati dotičnemu, ki mi lahko dokaže, ne samo da sem streljal, temveč, da sem se sploh nahajal dne 1. junija v Trbovljah, 500 Din nagrade. Proti nadaljnjim obrekovalcem sem pa primoran postopati sodnijskim potom.

Hrastnik, 16. julija 1924.

Franc Ribniker
mesar.

* Za vsebino uredništvo ne odgovarja.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavo-modro-beli etiketi. — Na tej se posebno ističejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: ime »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

19s

Današnji Monte Carlo

Monte Carlo! Kdo ga ne pozna? Ni je magnetične sile, ki bi tako vlekla nase kot denar, in ni imena, ki bi bil z njim bolj spojen, kot svetovna igralnica ob francoski rivijeri.

Iz Nice vozi v kratkih presledkih avtomobilni omnibus v Monte Carlo in obstane, seveda v interesu gosta, natančno pred igralnico tropično lepega svetovnega kopališča. Ako bi pa potnik izpregledal tudi avtobuse, ima na vsakem vogalu cestno železnico v isti smeri. Menda ni treba omenjati železnice, ki se ustavi v kleteh kazina, odkoder se potniki z dvigalom povzpno naravnost v igralnico. Ob gotovih urah se dvignejo vsak dan v Nici letala in se spuste v Monte Carlu na tla na aerodromu, ki ga seveda vzdržuje kazino. Vse to samo zato, da se posetnik ne bi zmotil!

Igralnica v Monte Carlu vzdržuje nad štiri tisoč nameščencev (krupjéje, natakarje, vratarje, detektive, upravno osebje in služinčad, kakih 40 hotelov) torej skoraj vse prebivalstvo države Monako. Razen tega vzdržuje tudi kneza Monaškega samega, ki dobiva letno 14 milijonov frankov civilne liste. Kazino je lani vtaknil v žep 170 milijonov frankov čistega dobička, ne da bi lastniki zardeli.

Kazino dela z bliščečo hipnozo. Vsa njegova noblesa, njegova korektnost, imponujoča lepota stavbe in njena obsežnost, gumbi na livrejah služinčadi, vse pospešuje to hipnozo. V tej krasni palači se igra na videz kar tako mimogrede. Kot napisne table služijo koncerti in operne predstave, pri katerih sodelujejo najslavnejši umetniki sveta. Toda pri tem se v pritličju od desetih dopoldne do dveh ponoči neprestano igra pri mizah, pozimi in poleti, iz leta v leto. Toda le v velikih dvoranah. V Sporting Club, v najsvetejšem, je dostop dovoljen le popoldne, zato pa tam vložek tisoč dinarjev ni nič posebnega. Nekoč je imel kazino tekom osmih ur nad en milijon frankov dobička.

Krupjéja, moža, ki inkasira in izplačuje vloženi denar in vrti ruleto, ne zanimajo igralci. Pri normalnih izplačilih ne seže v blagajno, ampak izplačuje dobiček kar iz vložkov na mizi. Kroglico na ruleti vrtita menjaje dva krupje-a, ki si sedita nasproti na daljših straneh mize. Vsak krupjé ne dela več kot eno uro, često pa se pripeti, da ga še pred tem časom zamenjajo. To se zgodi tako hitro, tako nemoteno in tako tiho, da se skoraj ne zapazi. Igralnica ne slepari. Popolnoma nespametni pa niso oni igralci, ki tekom celega večera špekulirajo na isto, v večjih ali manjših presledkih se ponavljajočo številko. Včasih ima številka v rokah krupje-a nekoliko metafizične možnosti. Zdi se, da sta si roka in številka, skoraj bi rekli, sorodna, kakor vzrok in posledica. Kazino ve dobro, da se taki primeri nehote dogajajo. Je pač posebna sila ročnih mišic, živcev, nekaj posebnega, težko razumljivega, nepreračunljivega. Ako meče roka 20 let vsak dan po osem ur z enakim zamahom kroglico v ruleti, ne bo nič čudnega, ako se izid igre da kolikor toliko preračunati. Neki stari krupjé je nekoč igralcu, Angležu, sedemkrat po vrsti priigral znaten vložek, ki ga je dotičnik stavil na številko 21.

Po vojni banka ne jamči za nič več. Banka ne daje več povratnih vozovnic kakor pred vojno, ko je plačala vožnjo v domovino igralcu, ki je izgubil znatne zneske. Igralnica lahko odtegne vsakomur dostopnico brez navedbe vzroka. V kleti poslopja se nahaja tudi mrtvašnica, kamor vodijo posebna dvigala iz igralnic. Vse, kar stori sedaj banka brezplačno, je zastonj pogreb. Kazino ima svoje lastno pokopališče, na katerem je že več kot tri tisoč grobov. Odkar obstoja banka, se pripeti povprečno vsakih 14 dni kakšna nesreča. Ni dolgo tega, ko je neki starejši gospod — čudno, zopet Anglež — ko je izgubil vse žmetje, zadevo poravnal kar pri mizi. Truplo so nevidne roke v par sekundah odnesle iz dvorane, in igra se je brez presledka nadaljevala. Ljudje pa so kot divjaki planili k mizi, kjer se je ravnokar odigrala drama, misleč, da jim nesreča drugega prinese srečo, ki jo tako love v Monte Carlu.

S teras poslopja, z visečih vrtov se vidi na temnomodro morje. Malo jih je, ki imajo za to naravno krasoto smisla, kvečjemu oni, ki so izgubili pri igri. Tam stoji tudi palača kneza Monaškega, ki živi od banke.

Domači prebivalci Monte Carla ne smejo posečati kazina; oni, ki bi prestopili zakon in vseeno igrali, izgube državljanstvo monaško, — občutna kazen, ker so doma oproščeni vojaščine in davkov; ne samo to, dobivajo celo podpornine od banke. V Franciji je menda le en sam veliki gospod, ki ni izgubil v kazinu niti vinarja. Ta gospod je baron Rothschild, ki ima polno delnic igralnice. In zato je pameten.

Monte Carlo je žila - dovodnica vse francoske in tudi italijanske rivijere in celo vsega sveta. Igralci . . . dogajajo se vesele in tudi pikantne stvari. Polovica igralcev obstaja iz starih dam, ki se zjutraj točno ob desetih vsedejo k mizi, igrajo s par franki, beležijo na polo papirja izide iger, beležke prinašajo kasneje v knjige, vpijejo, pa tudi kradejo in so predrzne. Te gospe so strah bank in dostojnih igralcev. Samo bog vedi, odkod prihajajo. Kradejo vložke drugih, dajejo napačne podatke in kriče dan in noč kot ujede. Pred kratkim je bila v kazinu 70letna Irka, nosila je lep kožuh, na glavi domačo ruto, na vratu pa ji je bingljal velik rdeč zvonec. In vendar ni nikogar, ki bi videl na tem kaj čudnega. Rdeči zvonec pomenja zanjo srečo, torej naj ga ima. Ravno tako malo pozornosti vzbuja, ako pridejo k mizi elegantne dame v dveh raznobarvnih čevljih, v črnem in belem. Ali pa si oblečejo moške rokavice, ko začno igrati. V tej bleščeči norišnici je vse samo ob sebi umevno. Nič posebnega ni, ako kdo, ko se začne njegova ladja potapljati, izvleče iz žepa številko garderobe, sešteje resnega obraza številke, pomnoži izid z dnem rojstva kakega bližnjega sorodnika in potem odločno stavi — na rouge. Neki madžarski učitelj ne dela ves dan drugega v Monte Carlu, kot da od jutra do večera beleži muhe rouletke. Za te notice mu plačujejo veliki igralci po 40, 50 frankov za popoldne. Del tega prisluženega denarja pošilja ta možakar vsak mesec domov. Je tih, dostojen in soliden gospod.

V Monte Carlo hite sanje, milijonov ljudi. K njegovi divni legi, k njegovemu rastlinstvu palm, cipres, kaktej, oranž in mimoz in vencu golih gora v ozadju. Monte Carlo leži v zalivu Sredozemskega morja. Domačini, od solnca ožgani Monegaski, ostajajo zvesti poslu svojih dedov — obrt krupjejev se podeduje od očeta na sina. Kakor pri krvnikih. Sicer pa, kdor ni krupje, je detektiv.

Darujte za Slajpahov fond!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Službe (dobe)

Poslovodjo za trgovino
z mešanim blagom, večjega manufakture, špecerije, železnine, usnja in drobnerije, sprejme tvrdka Norb. Zanier in sin, Št. Peter v Savinski dolini. 14494

Trgovskega poslovodjo
(poslovodkinjo) se sprejme v stalno službo. — Kavcije zmožni imajo prednost. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „M. N.". 14451

Učenec
se sprejme za specerijsko trgovino. — Imeti mora 2 meščanski šoli in vso oskrbo pri starših. Naslov pove upr. „Jutra". 14373

4 krojaške pomočnike
za malo in veliko delo in učenca z dobrim šolskim izpričevalom, sprejme A. Medvešek, krojač, Loke št. 20, Trbovlje. 14356

Vajenca
sprejmem za trgovino z mešanim blagom v Ljubljani — brez oskrbe. — Naslov pove uprava „Jutra". 14520

Pisarniško moč
samostojno in agilno, se sprejme za takojšen nastop. Znanje strojepisja in lepa pisava pogoj. — Lastnoročno pisano prošnjo z navedbo place in dosedanje službe, je osebno predložiti na naslov, ki se izve v upravi „Jutra". 14517

Putnika
sa špirituoze traži jedna velika poznata zagrebačka tvornica likera i konjaka. Samo ozbiljni i u Sloveniji uvedeni putnici od struke, neka šalju ponude na: Poštanski pretinac br. 255, Zagreb, glavna pošta. 14568

Šoferja-mehanika
pridnega in strokovno naobraženega z dobrimi priporočili, potrebujem za luksurni avtomobil v Beogradu. Pismene ponudbe naj se pošiljejo na naslov: Ravnatelj Savič, hotel Sv. Janez, Bohinjska Bistrica. 14582

Več delavk
za lahko akordno delo, event. tudi na dom, se sprejme. — Pojasnila daje Ciril Babovec, trgovina pri Dolenjskem mostu. 14619

Brivskega pomočnika
stalnega in hitrega, sprejme brivec Koštomaj v Celju. 14588

Vajenec
za krojaško obrt, se sprejme takoj. Pojasnila v trgovini Anton Presker, Sv. Petra c. št. 14. 14591

Zahtevajte v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah „JUTRO"

Službe (iščejo)

Svečar in medičar
išče stalnega nameščenja kot samostojna moč. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Medičar" 14618

Gospodična
izvežbana v gospodinjstvu, želi primerne službe. Najraje gre k vdovcu ali samcu kot gospodinja. Naslov: Josipina Weriš, poštno ležeče Litija. 14616

Kot učenec
želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom 14letni deček. Naslov: Josip Langeršek, Marenberg. 14593

Absolviran jurist
s prvim izpitom, išče primerno službo. — Event. ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Lovec". 14603

Carinski uradnik
s pravico na posredništvo, trgovsko izobražen, z znanjem tujih jezikov ter spedicijsko prakso, želi vstopiti v večje podjetje. Cenjene ponudbe na: Aloma Company, Ljubljana. 14580

Inteligenten Rus
priden in pošten, išče mesto sluge v kaki trgovini, vratarja ali kaj sličnega. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra" pod „Delaven". 14590

Samost. pisarniška moč
katera bi poleg knjigovodstva opravljala tudi dela v trgovini, išče službe. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Blagajničarka 7". 14434

Izurjena šivilja
gre šivat na dom. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Boljša". 14581

Mlada, boljša gospica
išče mesta samostojne gospodinje k 1—2 osebama — gre tudi kot opora gospodinji. Reflektira se na dobrosrčno oskrbo. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Kosava"". 14576

Prodam

Osebni avto
16 HP, s 4 sedeži, se proda za 35.000 Din. Ponudbe na podružnico „Jutra" v Mariboru. 14475

Tračnice
nekoliko vagonov — dobro uporabnih, 5, 7 in 9 kg težkih, po 1 m dolgih, se takoj proda od skladišča. Ponudbe pod „Poceni" na upr. „Jutra" 14427

Okazijska razprodaja
200 damskih in otroških naktitenih slamnikov od 40 do 150 Din. se bo prodajalo v ponedeljek 14. in 21. julija v trgovini Minke Horvat modistke na Starem trgu 21. 14284

Paviljonček
se proda na velesejmu, kompletno opremljen z vodovodom, pripraven za razstavo jedil in pijač. Poizve se v uradu velesejma. 14527

Ia. Trapistovski sir
z dnevno dobavo nudi Bor. Sbil, Kočevje. 14002

Trgovska špec. oprema
malo rabljena — se ugodno proda. Vprašanja pod šifro „1000" na upravo „Jutra". 14001

Pletilni stroj
najboljše vrste, zapravljivček in nov koleselj, proda „Konkurencija" v Zg. Šiški. 14513

Žensko kolo
skoraj popolnoma novo, se po nizki ceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 14564

Nova omara
za obleko, se radi selitve proda. — Laboda Antonija, Novi Vodmat, Vodmatska ul. št. 82/I. 14622

300 m² stoječega lesa
hojk in smrek, se proda. — Dobi se tudi druge vrste les. Pojasnila daje Jurij Medved, Marija Reka, pošta Sv. Pavel, Savinska dolina. 14589

Bencin-motor
4 HP z dinamo, 65 volt, se po zelo nizki ceni proda. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Stroj". 14587

Suha drva
odrezke od parket, bukova in hrastova, prodaja po znižani ceni Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga, Ljubljana, Metelkova ulica št. 4. Pri odjemu vsaj enega voza dostavim iste na dom. — Kupuje se tudi vsako množino hrastovih in bukovih hlodov za žago, po najvišjih dnevnih cenah. — Ponudbe z označbo cene, kvalitete in množine franko vagon. 14595

Tračnice
nekoliko vagonov dobro uporabnih 5, 7 in 9 kg (po 1 m) težkih, se takoj proda od skladišča. Ponudbe pod šifro „Poceni" na upravo „Jutra" 14427

Biljard
„Seifert", se radi pomanjkanja prostora proda. Istotam se prodajo steklenice (buteljke) od konjaka in druge. Vpraša se v kavarni Central. 14596

Kupim

Pozor! Pozor!
Plačujem po visokih cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. Dramè Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 14529

3.89 a

Ma jne 'u vje ... Srečko Potnik in drug, Ljubljana, Metelkova ulica 1...

Drva
jesenske sečnje, debele, gladke cepanice, 1 m dolge, kupimo v večjih množinah. — Ponudbe pod šifro „Suma" na upravo „Jutra". 14307

Okrogel les
smreka in hojka, od 2 m in 20 cm naprej, se kupi. — F. Toplak, Polzela. 14355

Suhe gobe — Suhe gobe

plačuje najbolje

M. Geršak & Komp.
Ljubljana, Kongresni trg 10.

Moško kolo
bodisi kakršnokoli bode, kupim. Naslov v upr. „Jutra". 14577

Lokomobila
prevozno ali stabilno, dobro ohranjeno, 15—25 KS, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Lokomobila". 13556

Hišico
le s prostim stanovanjem ali stavbni prostor v Ljubljani, oziroma neposredni bližini, kupim. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Kupec". 14602

Zlato
kupuje po najvišji ceni Milan Košak, zlatar, Cankarjevo nabrežje 31 (pri Čevljarskem mostu). 14583

Nepremičnine

Kupiti ali prodati
vile, stanovanjske, trgovske in obrtne hiše, kmetska posestva, graščine, žage, mline, stavbne parcele itd.
oddati ali najeti
stanovanje, sobe, trgovske in obrtne lokale
najeti ali oddati posojilo
morete najuspešneje le potom
«Posest»
Realitetna pisarna d. s o. z. v Ljubljani, Sv. Petra c. 24. 1022-a

Gostilniško posestvo
pri Ljubljani, 20 minut od glavne pošte ob glavni cesti, z dobro vpeljano mešano trgovino, velikim gospodarskim poslopjem in obširnim vrtom se proda ali odda v najem. Samo resni reflektanti naj se zglasijo v Gospodarski pisarni Jos. Tribuč, Ljubljana-Glince. 14537

Zamenjam ali prodam
hišo s špecerijsko trgovino v Ljubljani, za hišo v Zagrebu, Mariboru, Brežicah ali tudi v Ljubljani. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Zamenjam". 14465

Stavbišče za vilo
pod Tivolijem, se proda po zelo nizki ceni in pod ugodnimi pogoji. Ponudbe pod „Ugodno" na upravo „Jutra". 14463

Ugodna prilika!
V manjšem industrijskem in zelo razvijajočem se mestu na Dolenjskem se radi preselitve proda čisto nova enonadstropna hiša, ki je zelo prikladna za trgovino s poljedelskimi pridelki in pekarijo, z vstopom takoj, po zelo ugodni ceni 80.000 Din. — Naslov pod „Napredek" pri upravi „Jutra". 14004

V najem se da hiša
z gospodarskim poslopjem na prometni cesti na Jesenicah, pripravna tudi za trgovino ali drugo obrt; ev. se tudi proda. Naslov pove uprava „Jutra". 14503

Stanovanja

Na brano in stanovanje
se takoj sprejmè gospod. — Naslov pove Aloma Company v Ljubljani, Kongresni trg št. 3/I. 14499

Čedno opremljeno sobo
separirano, v centru Ljubljane, išče za takoj samostojna dama. — Cenjene ponudbe pod „Dama" na upr. „Jutra". 14497

1000 Din
dobi oni, ki mi preskrbi stanovanje 1—2 sob s kuhinjo ali pa prazno sobo s posebnim vhodom in souporabo kuhinje. — Naslov v upravi „Jutra". 14432

Soba
s separatnim vhodom v IV. nadstropju v Križevniški ul. št. 11, se takoj odda. 14563

Stanovanje
z 2 ali več sobami za štiričlansko rodbino (2 odraščena otroka), se išče. Najemnina za 1 leto ali več vnaprej. Ponudbe pod „Mirna stranka" na upravo „Jutra" 14615

Prazno sobo
se išče za takoj ali s 1. avgustom. Najemnina se plača za eno leto naprej. Cenjene ponudbe pod „Prazna soba" na upravo „Jutra". 14617

Na hrano in stanovanje
se sprejme gospod takoj ali pozneje. Naslov pove uprava „Jutra". 14621

Zamenjam
majhno, a čedno in prijetno stanovanje v Mariboru s primernim stanovanjem v Ljubljani. Ponudbe pod „Takoj" na upravo „Jutra" v Ljubljani. 14509 u

Stanovanje
v Vodmatu, kupcu oprave takoj ugodno na razpolago. „Realia", Dunajska cesta 21.

Majhno stanovanje
se odda. Najemnina se plača za 1—2 leti naprej. — Naslov pove uprava „Jutra" 14598

Sobo s kuhinjo
ali prazno sobo išče mirna stranka (dve odrasli osebi) za 15. avgust ali 1. september. Cenjene ponudbe pod „Mirna stranka" na upravo „Jutra". 14449

Sobico s hrano
išče uradnica. Ponudbe pod „Snažno" na upravo „Jutra". 14620

Velika lepa soba
se takoj odda, event. tudi s souporabo kuhinje — samo proti plačilu par mesecev naprej. Naslov pove uprava „Jutra". 14613

Lokali

Pekarijo
se vzame v najem v mestu ali v okolici Ljubljane. — Naslov pove uprava „Jutra" 14613

Lep trgovski lokal
z izložbami in inventarjem, v večjem prometnem kraju Slovenije, se takoj ugodno proda. „Realia", Dunajska c. št. 21. 14586

Lokal za trgovino
mešanega blaga (špecerijo), se odda na prometnem kraju v Ljubljani. — Ponudbe pod „Takoj oddam" na upravo „Jutra". 14579

Krasen lokal
skladišče in stanovanje, se odda s 1. decembrom, event. takoj, če se prevzame ves inventar. Ponudbe pod šifro „Sigurna eksistenca" na upr. „Jutra". 14510

Delavnica
svetla, suha, velika 100 do 120 m², po možnosti v centru Ljubljane, se išče za takoj ali pozneje. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Velika delavnica". 14601

Edino krepčilo hrane nadomesti in prekosi okus in redilnost mesa v hrani. 11651

Majhna trgovina
(event. tudi stanovanje), se odda sami ženski. Naslov v upravi „Jutra". 14464

Špecerijska trgovina
se takoj ali pozneje proda. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Kapital 200". 14597

Dopisovanje

Samostojna dama
išče za nedeljske izlete družbo izobraženega gospoda. — Dopise pod „Nesebičnost" na upravo „Jutra". 14584

Kapital

Hipoteka
na prvem mestu, v vsaki valuti in stalne vrednosti v znesku 200.000 Din z dobrimi obrestmi, na 2 veliki hiši, se išče. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Hipoteka". 14455

Posojilo 70—75.000 Din
išče dobro idoče kovinsko podjetje proti visokim obrestim in vknjižbi na I. mesto za dobo dveh let. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Sigurno". 14600

Kot sodelujoč družabnik
z 80—100.000 K želim vstopiti k dobičkanosnemu podjetju. Dopise na upr. „Jutra" pod „Družabnik 1 oktober". 14562

Razno

Dražba.
Dne 27. julija 1924. ob 3. uri popoldne se vrši na Igu štev. 95 prostovoljna sodna dražba Anton Intiharjeve zapuščine in sicer nova pritlična hiša, s trgovino in gostilno, pod in svinjak, travnik, njiva, gozd, delež na pašniku, površina 1 ha 48 a 96 m², izklicna cena 51.560 Din. — Okrajno sodišče v Ljubljani, oddelek VIII., dne 16. julija 1924. 14532

Izhajati je začel znameniti
Sienkiewiczev zgodovinski roman
POTOP
Roman, ki je okrašen z lepimi ilustracijami, bo obsegal okoli 1000 strani. Da si ga lahko nabavijo najširši sloji, izhaja v zvezkih po 128 strani. Vsak zvezek velja s poštnino vred 25·— Din. Celemu romanu bo pozneje cena v knjigotrštvu za 30% višja. Prvi zvezek je že izšel. Naročnino je treba poslati vsaj za en zvezek naprej. Naročila sprejema
TISKOVNA ZADRUGA v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Naročajte in širite — Naročajte in širite
LJUBLJANSKI ZVON
mesečnik za kulturo in prosveto, ki prinaša povesti, pesmi in članke naših najboljših pesnikov in pisateljev. Celoletna naročnina Din 120·—.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Centrala: LJUBLJANA Kongresni trg 3.
Anončna in reklamna družba z o. z.
ALOMA COMPANY
Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih
Podružnica: BEOGRAD
7182

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBJE

103

Pozneje je Vernocq našel sliko Florence in končno Florenco samo. Izkazal jej je nekaj uslug ter se jej prilizoval, kakor da bo vse svoje življenje posvetil njej. Takrat še ni vedel, kako bo spravil svoje dokumente v dobiček. To je pa dobilo vse namah drugo lice, ko je od nekega notarjevega pisarja izvedel, da je tam založen neki testament, ki bi se izplačal, če bi se dal vnovčiti. Dal je pisarju tisoč frankov in dobil prepis testamenta. To je bila oporoka Kozme Morningtona, ki je pustil svoje brezmejno bogastvo baš dedičem iz rodbine Rousselove in Viktorju Sauverandu...

Sedaj je bil Jean Vernocq na pravi poti. Dvesto milijonov! Torej vse, kar rabiš, da postaneš bogat, vpliven, čestit, da si pridobiš tudi fizično zdravje, svetoven glas itd. Samo nekaj oseb je med njim in Florenco, in Florenco mora dobiti za ženo!

Lotil se je dela. Med spisi starega Langernaulta, prijatelja rodbine Hipolita Fauvillea, je dobil podatke o tej rodbini in o Rousselovih, izvedel je tudi za nesoglasja v Hipolitovi rodbini. Ko je pregledal polje, je videl, da mu je le pet oseb na poti. Hipolit in njegov sin, Ana Marija, Viktor Sauverand in seveda najprej Kozma Mornington sam. Vseh pet se je iznebil po vrsti. Kako, vam je dovolj znano. Povsod je on oskrbel za sredstva, za ono roko, ki je končno vodila smrtonosno orožje ali vrv ali kaj drugega. On je bil zli duh, bil je nagib, bil je glava, ki vodi ves stroj.

Pri Hipolitu Fauvilleu je pa moral Vornocq postopati nekoliko oprezneje. Poznal je njegovo skrito in globoko sovraštvo proti ženi in poznal je tudi njegovo neozdravljivo bolezen. On je bil, ki je v Londonu našel Fauvillea pri nekem slovečem zdravniku in mu v njegovi preplašeni fantaziji naslikal ono bizarno idejo samomora, ono neverjetno zamisel, katero je ubogi Fauville zares izvedel, čim se je te misli polastil s trdovratnostjo sovražnega bolnega človeka. Na ta način pa je Vernocq odstranil kar tri opasne tekmece ali prednike na poti do dediščine, Fauvillea samega, Ano Marijo in Edmonda. Ravnotako se je s tem činom in njemu sledečimi psihološkimi mahinacijami rešil tudi Sauveranda. Preostala je samo še Florenca in preostal sem jaz.

Vmes je prišla še opasnost, katere ni bil predvidel. Ta opasnost je bil instruktor Vérot. Toda Vérot je bil odstranjen.

Preostal sem torej jaz kot edini resni nasprotnik. Vernocq si je moral misliti, v kakšni smeri bom interveniral, ker je vedel, da me je Kozma Mornington postavil kot glavnega dediča, zadnjega v vrsti, če bi se ostalim kaj pripetilo. Vornocq me je hotel odstraniti kot opasnega nasprotnika in me je najpreje zvabil, da sem prišel stanovat v svoj sedanji dom, na Bourbonskem trgu, in s tem, da mi je dal Florenco za tajnico, ne da bi jaz vedel, kako sem prav za prav prišel do nje. Potem me je poskušal odstraniti s tem, da je Sauverande nahujskal name in preko njega dal izvesti proti meni štiri atentate.

Tako je on držal v svoji roki vse niti te drame. Bil je tudi gospodar moje hiše, bil je gospodar Florence in pozneje gospodar Souveranda, in bližal se je svojemu cilju, h kateremu je korakal v premi črti. Tako elastičen je bil njegov karakter in tako močna njegova volja. Ko pa se mi je posrečilo, da sem dokazal nedolžnost Ane Marije in Sauveranda, se Vornocq ni pomišljal. Oba sta morala umreti.

Vse se je torej razvijalo dobro zanj. Jaz sem bil prav za prav neprestano zasledovan, zlasti odkar je še policija pričela loviti, in pravtako ste lovili Florenco. Njega pa seveda nikdo ni osumil, on sploh ni bil znan. Tako je prihajal dan, ki je bil v oporoki sami določen za izročitev dediščine, in pri katerem je bil izrecen pogoj, da se mora dedič osebno oglasiti.

To je bilo predvčerajšnjim. Sedaj je bil Jean Vernocq na višku svoje akcije, tik pred odločitvijo. Ker je bolan, se je dal sprejeti v kliniko Des Termes, in ker je imel ves vpliv na Florenco Levasseurovo, je preko nje in preko nič hudega sluteče prednice ter s pismi, ki so bila poslana iz Versaillesa, vodil vso zadevo dalje. Po naročilu samostanke in ne da bi se zavedala dalekosežnosti svojega koraka, je Florenca končno prišla na naš sestanek in je seboj prinesla odločilne listine.

Tačas pa je Vernocq že zapustil bolnico in odšel na ostrov Saint Louis, kjer je pričakoval kraj svojega podjetja.

«Kako je bilo dalje, itak veste!» konča Don Louis svojo pripovest in se obrne na predsednika. «Florenca je bila vsa poražena, ko se je zavedla, kakšna vloga je bila v tej zadevi njena, in je hotela imeti tudi še končna pojasnila od onega, kateremu je bila doslej tako slepo zaupala. Hotela je vsekakor izvedeti, kaj pravi k temu Jean Vernocq, slišati je hotela njegovo razlago ali opravičilo. Zato je zbežala najpreje v bolnico samo in ko ni njega več tam našla, na ostrov za njim, v njegovo staro bivališče. On jej je lagal, da jej hoče dati dokaze za svojo nedolžnost, pa jo je ugrabil v svoj avto in jo odpeljal. Evo, končal sem!»

Valenglay je poslušal to razlago z rastočim zanimanjem.

«In Vi ste ga našli, in tudi njo?»

«Da, včeraj ob treh popoldne, gospod predsednik. Bil je skrajni čas. Skoraj bi rekel, da je čas že potekel, kajti Vernocq je pričel s tem, da je povzročil, da sem strmoglavil v globok vodnjak. In Florenco je hotel pokopati pod nekakšnim potresom.»

«Kako, kako? Vi ste torej mrtvi?»

«Da, zopet enkrat.»

«Pa zakaj bi bil ta nesrečnež hotel pokončati tudi Florenco? Saj je njena eksistenca vendar neobhodno potreben rekvizit za njegov zakonski projekt in za delovanje!»

«E, Florenca ga ni marala.»

«Pa vendar, potem...»

Poravnajte naročnino!

1090a

gami pete in potplate. Dajo elastično nogo, so cenejše in obdržijo Vaše čevlje krajše.

Išče se za Bosno

gaterist in vodja parne žage

popolnoma izvežban kot strokovnjak gaterist z dobrimi izpričevali, trezen in pošten, zanesljiva moč, neoženjeni imajo prednost. — Ponudbe z zahtevo plače je poslati na upravo lista pod „gaterist". 3922a

Visok zaslužek! 3531/a Visok zaslužek!

Poslovodja

samski, se išče takoj za trgovino z mešanim blagom na deželi. Imeti mora nekaj kapitala in lahko pristopi kot tihi družbenik. Ponudbe pod **„Prometni kraj"** na upravo „Jutra".

Pozor! Kanalizirajte edino s cementnimi cevmi znamke **„VULKAN"** ki je strojni izdelek, presega vse dosedanje ročno delo, gladka notranjost, natančne stike, je lažji, kar je važno pri železniških transportih in pri polaganju. 1107 a

Velika zaloga cevi, strešnikov, plošč za tlak.
Izvršujem terazzo in vsa stavbena dela.

Betonska tvornica Jos. Cihlář, Ljubljana
TELEFON št. 735. Dunajska cesta 67. TELEFON št. 735.

GIESSHÜBELSKO SLATINO
se zopet dobi pri 3905/a
tvrdki A. Šarabon v Ljubljani.

Zahvala.

Najiskreneje se zahvaljujem v svojem, kakor tudi v imenu prizadetih sorodstev za vse sočuvstvovanje, ki nam je bilo izkazano ob smrti moje ljubljene in nepozabne mi žene

KLOTI

bodisi z udeležbo na pogrebu, s poklonitvijo cvetja na krsto ali pa z izjavami sožalovanja. Posebno me je ganila pozornost gg. uradnih kolegov, ki so darovali krasen venec. Hvala vsem!

Srčna potreba mi je pa še, da se v najglobljii hvaležnosti spominjam neobičajne požrtvovalnosti, s katero je negoval pokojnico med njeno neozdravljivo boleznijo dragi moj prijatelj gospod primarij dr. Bogdan Derč. Omejeval se ni le na ono, kar mu je narekovalo njegovo bogato zdravniško znanje, nego je prevevala vso njegovo strokovno neumornost tudi največja prijateljska požrtvovalnost.

V Ljubljani, dne 16. julija 1924.

3532/a **Dr. Franjo Hubad.**

†

Potrti od globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem, znancem in sorodnikom žalostno vest, da nam je naša ljubljena hčerka in sestra, gospodična

Minka Pregelj

v četrtek dne 17. t. m. ponoči v starosti 21 let po kratki bolezni v državni splošni bolnici preminula.

Pogreb drage pokojnice se vrši danes ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice v državni splošni bolnici na pokopališče k Sv. Križu.

Pokojnico priporočamo v trajen spomin.

V Ljubljani, dne 18. julija 1924.

3533/a **Rodbina Pregelj.**

Kopalna sezija 1924!

Najnovejša izbera: kopalnih plaščev, oblek, čepic ter kopalnih čevljev za dame in gospode! Posebno ugodno kupite kopalno obleko s krilom Ia Bengerjev trikot po reklamni ceni 125 dinarjev.

Razpošilja se po pošti! Oglejte si zalogo!

A. ŠINKOVIC nasl. K. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19. 1211 1

Pristni vinski destilat **COGNAC MEDICINAL**
Parna veležganjarna ROBERT DIEHL, Celje (Slovenija).

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico, r. z. z o. z.
ki posluje v **novopreurejenih prostorih**
Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6
Hranilne vloge in vloge na **tekoči račun** obrestuje po
8%
ter **jih izplačuje takoj brez odpovedi.** Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.
Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. 1115/a

„VESNA" POHLIN & DRUGOVI
KAMNIK (Slovenija)
tvornica vlasnic, rinčic, kljukic za črevlje in kovinastih gumbov
Centrala: Ljubljana I, poštni predal štev. 126 811 a
se priporoča za cenjena naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvrše.
Zahtevajte vzorce in cenik!

Veletrgovina
Osvald Dobeic
Ljubljana
Sv. Jakoba trg št. 9
priporoča svoje bogato zalogo raznega dišečega in brivskega mila, zobni prašek in pasto „KALODONT-ELIDA" ter vse druge galanterijske predmete po najnižjih cenah.
1098 II

Lep črn premog
4000 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po 300 Din **prodaja**
Slovenska premogokopna družba z o. z. 1040 a
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Toplo priporočamo knjigi
A. Novačan
Samosilnik
Ver. 48 Din, brož. 40 Din, pošt. 1·50 Din
I. Lah
Angelin Hidar
Ver. 82 Din, pošt. 1·50 Din
Naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu
poznani kot najboljši
Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke
Ljubljana, Šelenburgova ul. 3
Centrala za SHS: Zagreb Marulićeva ul. 5
Zastopstva v vseh mestih

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).
Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548
411/a